

ELŐFIZETÉS

HELYBEN:

Egy évre 24 korona.
Egy hónapra 2 korona.

VIDÉKEN:

Egy évre 28 korona.
Egy hónapra 2 k. 40 f.

HIRDETÉSEK:

Vámnevelésos petit sor egyszer 20 fillér,
következőnél 16 fillér.
Maknak, tér sora 40 fillér

ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI NAPILAP.

SZERKESZTŐSÉG:

Aradi és csanádi egyesült
vasutak palotájában.
TELEFON-SZÁM: 947.

KIADÓHIVATAL:

Aradi Nyomda Részvénytársaság.
József főherceg-ut 22. sz.
TELEFON-SZÁM: 151.

Arad, 1904.

FELELŐS SZERKESZTŐ:

Stauber József.

Szombat, június 11.

Mai számunk főbb közleményei:

- Vesérelők: A kivándorlás amerikai szemüvegen.** Irta: Szathmáry Károly.
- A képviselőház ülése.**
- A vasutasok pöre.**
- A piszkozó szűrt víz.**
- Sikkasztó lelkes.**
- Aradi vámreformok.**
- Halastó Aradon.**
- Öngyilkos aggastyán.**
- Felhőszakadás.**
- Az aradi román szentszék a népoktatási reform ellen.**
- Berzeviczy és az aradi tanítók.**
- Amnesztia a kitiltott munkásoknak.**
- Letartóztatott bankbizományos.**
- Tárcsa: A tanú.** Irta: Roberto Bracco.
- Csarnok: Tógyerka megszabadul.** Irta: Abonyi Árpád.

A kivándorlás amerikai szemüvegen.

(Egy aradi mérnök megfigyelései.)

TARRYTOWN. N. Y.
1904. május 28.

Országos jajkiáltássá vált a Magyarországból évről-évre szaporodó kivándorlók sorsán való tanakodás s mégis a közvélemény ily értelmű, bár nem teljesen jogosult és kellőleg tájékozott megnyilatkozása csak a legutóbbi időben hozott létre egy-két oly tényt, mely azonban még csak a kezdetnek kezdete, a szebb jövő egy előhírnöke.

Szó sincs róla, elég baj az, hogy az ország lakóságának ily mérvű, bár természetellenesnek nem mondható fogyatkozása teljes összhangban lévén gazdasági

életünk rossz irányával, annak nem nagyon kecsegtető képét mutatja, de míg honfitársaink tisztességgel, bár ugyancsak keserves munka árán keresik meg a dollárjaikat, addig nem lehet okunk a kivándorlást mint ilyent, megakadályozni.

A kivándorlás állami uton való rendezése és a magyar egyházak tömörítése az első lépés, mely a nemzetünkre oly nagyfontosságú ügyet a helyes mederbe terelni igyekezik. Szinte csodálatosnak látszik, visszatekintve országunk ezeréves múltjára, melyből fajunk egyik legkiválóbb tulajdonsága, az államalkotás törekvése, annak fenntartó népessége ékesen világlik le a jelen-korra, hogy éppen népünk az, mely bár egy nagy és igen számbavehető részt képvisel az észak-amerikai Egyesült Államok bevándorolt lakossága között, legkevésbé tart össze, hisz ha csak az idegenben az ősrégi tulajdonsága kihalt volna. Pedig vállalkozó képessége kintartása előtt, melylyel keresztül küzdte magát az újvilág akadályain, ugyancsak kalapot emelhetünk, mert a személyes tapasztalás mindenkit meggyőzhet, hogy mi mindent áll itt ki földünk népe, míg valami pénzt utiköltségre és tőkebefektetésre összekuporgat.

Az elmúlt 1903-ik évben, mint az Egyesült Államok statisztikai hivatalának adatai állítják, Ausztria-Magyarország a második helyen áll, 206,011 főnyi kivándorlójával Olaszország után. Ha e számadatot a születések vagy az ország lakosságának számához viszonyítjuk, mindenestre jelentékeny lesz. De én most egy más

arányra akarom a figyelmet felhívni. A különböző nemzetbeli kivándorlók közül 43 százalék az olaszok között, 24 százalék az Ausztria-Magyarországból jövőknél, 25 százalék az oroszoknál *analfabéta*. A mi ebből minket érdekel az elég rossz kép, mert a megmaradó 76 százalékból nem több, mint 30-40 százalék az, akiről elmondhatjuk, hogy tényleg tud írni, olvasni.

Ismeretes, hogy hazánkban a középosztály mód nélkül sokat tart és még többet áldoz tervszerületlenül gyermekei nevelésére. Nézzük csak meg városaink iskoláit s befejezve szemlénket az egyetemen, sehol e földtekén ilyenmő arányokat az illetők viszonyaihoz képest nem találunk. Általános panasz hazánkban, hogy a tanult emberek jóformán semmihez sem jutnak, vagy csak az alamizsnájához annak, amilyen normális körülmények között joguk volna. A *pröletárok* folyton szaporodnak és mégis, ha oly statisztikát állítanánk össze, mely az iskolát végzett egyének percentjét adná, a kivándorlók között nagyon kis számnál állanánk meg, mert rendszeren az ilyenek, ha vannak is, nagyon csendesen viselkednek, többnyire valami odahaza elkövetett csiny s így a rossz lelkiismeret hatása alatt állván.

Tény, hogy Amerikában még jóformán teljesen hiányzik a magyar „gentleman” fogalma, és ez is nagymérvben oka, hogy a nép itt, mely a gazdasági és szociális téren elért sikereire oly büszke, megvetéssel tekint le a jövevényekre és tőle telhetőleg kiaknázva előnyös helyzetét, gán-

A tanú.

Irta: Roberto Bracco.

A legnagyobb mértékben felháborodva a hideg viselkedése miatt, Rosalia a rendesnél is sajtáságosabb és macskaszzerűbb arckifejezéssel, a kegyetlen mosolyával és a megszokott alantas gondolkodásával és beszédmodorával mondta meg neki, hogy nem igaz, az ura nem utazott el. Nem, nem, nem igaz! A vastagbőrű fenevad benn horkol a hálószobában, amely szinte határos ezzel a szobával. Erre a hírre megfagyott a Rodolfo vére és a szívéhez kapott, amelynek csak hogy meg nem szűnt a dobogása.

— Akarod hallani a horkolását? Jer velem a szalonba, jer!

— Nem megyek! Ördögbe is, hiszen hiszek neked! Minek hittál fel akkor ma éjszakára? Miért küldted el hozzám a boszorkányodat azzal a hírrel, hogy elutazott... Rómába... a tíz óra negyven perces vonattal? ... Miféle tréfa ez? Ördögbe is!

Inkább lehetne ezeket a szavakat, semmint mondta; egész vékony teste remegett bele, asszonyos vonással eltorzultak és félig kialvó apró szemével hol az egyik, hol a másik ajtó felé sandított. Hirtelen letett az asszonyok által elkenyézett husz esztendő kedvenc hanyag

és fáradt tartásáról és gyermekes felelőmében halotthalványan csak hogy össze nem tört.

— Akarod, akarod hallani, hogy horkol? ismételte Rosalia kegyetlenül s nagyon elfojtott hangon.

— Légy már csendesen! Mit törődöm én a horkolásával? Hiszen te megbolondultál! El akarok menni innen, érjed? Azt akarom.

— Oh nem! A kapukulcs — látod? — nálam van. Kelepcébe kerültél én kedves költöm, és benne kell maradnod.

— De hát mi lel ma éjjel Rosalia? Mi van veled, hogy úgy nézsz rám és így beszéls velem?

— Hogy mi lel? Semmi. — De tegnap reggel a Giardino fontanájánál... emlékszel?

— Nos?
— ... azt mondtam neked: Holnap szombat; Antoni valószínűleg elutazik. És ha elutazik, akkor úgy tizenegy óra felé feljöhetsz hozzám.

— Nos és? Tovább...
— Te nem feleltél s úgy tettél, mintha átszellemülten néznéd a halott menetet, amely arra halad...

— De hát nem tudod milyen hatással van rám a temetés?

— Komédiás! Nem feleltél, mert ma éjjelre volt már egy másik találkád.

— Nekem.
— Igenis egy találkád... azzal a másik-

kal. És mert, hogy Antonio nem utazott el, hazugsággal kellett ide csalom téged, hogy megakadályozzalak abban, hogy a másikhoz elmehess.

— Hallod-e Rosalia, már egy hónap óta mindegyre képzelődöl...

— És egy hónap óta azt teszed, ami neked tetszik. Annyi könyvet olvasol, annyi sonetet írsz és amellet oly ostoba vagy és nem veszed észre, hogy én mindent látok. Az ilyen legényke mint te, nem szolgálhat kettőnek. Nem, ez nem!

— Ördögbe is! Ezzel a fecsegéssel csak bajba hozol ma éjjel. Hadd menjek!

— Egyetlen feltétel alatt elengedlek...

— És pedig? Hadd halljam, hamar!

— Vallj meg mindent.

— De hiszen nincs mit megvallanom...

— Ne tagadd.

— Tagadom, tagadom.

— Hiabavaló dolog, mert még azt is megmondhatom neked, hogy kicsoda, milyen, mit csinál az az ostoba teremtés, aki hisz neked. De a hozzád való nagy szerelmemért, te csuf fickó, még arra is kész vagyok, hogy megbocsássak neked és elengedjelek ma éjjel... ha megadod nekem a nyíltságnak és a megbánásnak azt a bizonyítékát, amelyet tőled kívánok és megígéred, hogy soha többé nem mégy el hozzá...

Durva féltékenységének heves izgalomában,

osot vet honosaink fejlődésének. Nemzetünk, és ez inkább áll a művelt osztályra, még mindig bizonyos borzalommal gondol a kivándorlásra, a 25—30 év előtti idők primitív viszonyai hatása alatt, holott más nemzetek már régen a helyzet hű képét látva, számolnak vele és a dolog előnyösebb végét ragadják meg. És itt látjuk a nagy különbséget, a különböző országok kivándorlási anyagát összehasonlítva a magunkéval.

Az angol, német, olasz és még a nemrégiben oly nagy mérveket öltő ir-kivándorlás nagyon is mély nyomokat hagy hátra az Egyesült Államok belső életében, sőt ha jobban félrehúzzuk a függőnyt, még azt is megláthatjuk, hogy más nemzetbeliek is nem annyira számra, mint minőségre nézve „valamik és valakik,” csak honfitársaink nem tűnnek ki ilyen irányban. New-York város híres rendőrsége csupa irekből áll. A zenei élet kiválóságai és munkásai a németek, a borbély és cipőtisztító foglalkozás bajnokai az olaszok és így tovább.

Természetes, hogy e népek előnye jórészt személyes képességeikben rejlik, de nyilvánvaló, hogy az összetartásuk nagy támaszul szolgál, s itt aztán együtt láthatjuk a tanult embert, amint vállvetve serénykedik a paraszttal. Attól a perctől fogva, hogy e nemzetbeli az idegen földre lépett, megkezdődik a közös munka és — mint a szép eredmény mutatja — ez nem boszorkányság. Sokan közülük „érdekük” úgy kívánja, hogy az Egyesült

boldogulhatnak igazán. Ha ellenben idegen kéz irányítja a „zöldek” sorsát az új hazában, úgy természetes, hogy sok jót nem várhatunk.

Mondanom sem kell, hogy ez nem buzdítás akar lenni az ország elhagyására azok számára, kik otthon akarnak és tudnak tisztességesen megélni. Dehogy! Ez nagy hiba volna. Hanem azok, kik bármi ok miatt, önhibájukon kívül nem tudják megtalálni azt, amire képességek és képesítések révén joguk van az életben, ám nézzenek széjjel az ország határain túl is.

Egy másik mód, mely a magyar kivándorlók szervezésével s segítségével foglalkozik, fizetett ügynökökkel óhajtaná az ügyet előbbre vinni. Ez is, ha jó kezében van, több a semminél, de sokkal természetesebb az előbbi mód, mely mintegy önmagától jön s önmagát is szabályozza. Mert ez irányításra előbb-utóbb rá kell szólni magunkat, hogy ne csak hogy a hazára nézve el ne vesszenek honfitársaink a messzeségben, hanem a lehetőleg legjobban aknázzák ki az idegenben eltöltött időt a maguk s az anyaország számára.

Szathmáry Károly.

Országgyűlés.

A képviselőház ülése.

Az Aradi Közlöny távirati tudósítása.

Budapest, június 10.

Ma végre megkezdette a képviselőház érdemleges munkásságát. Napirenden jelentések, kérvények voltak és két kisebb javaslat. Kevesen voltak jelen, a mikor Perczel Dezső elnök tizenegyed fél órákor az ülést megnyitotta.

Érdekesebb vita fejlődött ki a vasutakra vonatkozó jelentéseknél, a melyek tárgyalása alatt Hieronymi Károly kereskedelmi miniszter rövid, de érdekes kijelentést tett a vicinális vasutak törvényének készülöben levő revíziójáról. Majd az olasz borvám-klauzula fölött vitakoztak, de ez a vita a sokat bolygatott tárgy körül ezuttal új adatot, vagy eseményt nem hozott.

Részletes tudósításunk a következő:

az Egyesült Államok állam-polgárságát is megszerzik, de azért ép oly jó hazafiak maradnak, mint akárki. Azonban e kivándorlás nemcsak az észak-amerikai Egyesült Államok felé irányul, hanem bárhová az idegenbe, ahol valami jobbra van kilátás. Csakhogy mindenben tervszerűség van, mely mintegy önmagától lép fel s irányítja az egészet. De az ilyenemű, mondjuk „fejlődött és megérett kivándorlás” természetesen feltételezi, hogy annak az illető országnak nemcsak a legalsóbb néposztálya legyen képviselve, hanem azok is, kik ezeket a honfitársait irányítani tudják és akarják a messze idegenben, mert csak így

amelyben benne volt a reménynek egy sugara, volt a szavaiban valami, ami őszinte és meggyőző. A bocsánat ígérete csak úgy pergett az ajkáról, amely titkos kéteyében az esetleges tévedésnek, forrón égett, a reményteljes öngédségtől. Kutatót, de tulajdonképpen remélt; és ravasz s gonosz cselében, amelyben a fiu — a maga félelmében — kínzó eszközt látott, az asszony megmaradt vallatónak; leikesítette a forró s csábító vágy, hogy megkapja a Rodolfoja ártatlanságának egyedül lehetséges bizonyítékát.

A maga tekervényes gondolatmenetében a következőképpen gondolkozott: Ha ez a félnék, gyöngé, gyáva ember, még abban a veszélyben is, hogy kelepcebe került, hogy éjnek idején itt éri az uram — még sem vall be semmit, ez annak a bizonyosságának a jele, hogy hazudom, amikor azt állítom, hogy olyan sokat tudok, mikor pedig semmit sem tudok. Ez esetben ártatlan és a gyanu, amely egy darab idő óta beteggé tesz, nem egyéb képzelődésnél. Hogy megmeneküljön attól a vad állattól, amely ott benn alszik, ugyan milyen titkot el nem árulna?

És azzal az elhatározással, hogy feltétlenül kifürkész mindent, Rosalia kihasználta a az óriási veszedelmet, amelybe a negyven éves asszony alantass szenvedélye s kérelmetlen féltékenysége a kis szeretőjét bele kényszerítette. És mi alatt a fülébe sugott s gonosz vágyát a fölénye mögé rejtette, amelylyel a felnőttség egyén egy

gyermeket biztat arra, hogy valamely ártatlan lopását bevallja, tovább szolt:

— Mondj meg mindent, mindent, mindent.

Az asszony határozott állításai azt a meggyőződést kezdték megérlelni az apró ember megfélemlített lelkületében, hogy titokban kémkedett utána s hogy nem tud kevesebbet, mint amennyiről állítja, hogy tud. Még habozott egy kis ideig, azután hirtelen szolt:

— De ha igazán tudnál valami bizonyosat, miért akarnád, hogy beszéljek?

— Hogy miért? . . . Mert, szolt a szavakat keresve, mert ha becsületesen és igazán megvallottál mindent, úgy érezném, hogy . . . hogy újra bizhatom benned . . . hogy nem kell tartanom a hzzugságaidtól s színleléseidről . . . Ertesz? Ertesz, kincsecském?

— Észeljek ki valami mesét, hogy örömet szerezzek neked vele?

— Te! Vigyázz!

— Add ide a kulcsot s eressz el.

— Vigyázz, ha mondom!

— Kérlek, ne kiabálj . . .

— Vagy engedelmeskedel s megvallsz mindent, vagy igazán kiabálok s ebben nem fog sok gyönyörűséged telni. Ebből már nem menekülhetünk meg sem te, sem én . . .

— Ordögbe is!

— Mondj el mindent és szabad vagy.

Es bár látta, hogy fenyegetésére a fiu megremegett, mégis azt hitte, hogy csakugyan nincs mit megvallania, mire viharosan izgatott

A képviselőház ülése június 10-én.

— Kezdeté d. e. 1/2 11 órákor. —

Elnök: Perczel Dezső.

Az irományok előterjesztése után Rónay Ernő előadó ismertette a dunai halászat védelme és kihasználása tárgyában Romániával 1903. évi január 31-én kötött egyezmény becikkelyezéséről szóló javaslatot.

A javaslatot vita nélkül elfogadták.

Nyegre László előadó ismertette Sándor község közigazgatási és országgyűlési képviselőválasztó-kerületi átkebelezéséről szóló javaslatot.

Buzáth Ferenc nem járul hozzá, mert nem barátja annak, hogy községek saját akaratuk ellenére átkapcsoltsanak.

Tisza István gróf kormányelnök azt feleli, hogy fontos közigazgatási érdekek kívánják az átkapcsolást, egyébként pedig községi adók dolgában megtakarít Sándor község, mert Szabadka szab. kir. városban, a hová a községet kebelezik, kevesebb a községi adó.

A javaslatot elfogadják.

(Uj vasutak.)

Vörös László előadó a hódmezővásárhelyi makó-nagyszentmiklósi helyiérdekű vonat engedélyezésének megtörténtéről a kereskedelmi miniszter jelentését tudomásvételeire ajánlja.

Tudomásul veszik, éppen úgy a felső-őr-tarcsa—felső tövői és a ruma—kienáki vicinális jelentéseket.

A békécsaba-békés-vészti helyi érdekű vasut engedélyezéséről a kereskedelmi miniszter törvényjavaslatát vita nélkül elfogadták.

A balatonszentgyörgy-kecskényi helyi érdekű vasut keszthely-tapolcai folytatólagos vonalának engedélyezéséről szóló törvényjavaslatra került a sor.

Várady Károly kérdi, szándékozik-e a kereskedelmi miniszter előadójának ígéretét a vicinális törvény reformja dolgában teljesíteni.

Hieronymi Károly miniszter feleli, hogy szándékozik, de kalendáriumi terminust nem mondhat. Az fogja vezérelni, hogy olesó vonalak állami hozzájárulás nélkül építhetessenek.

A javaslatot elfogadták.

(Az olasz borvám.)

A kérvények tárgyalása következett. Először azok a kérvények jöttek, a melyek az olasz borvám leszállítása ellen irányulnak.

Babó Mihály utal arra, hogy ebben a tárgyban a függetlenségi párt határozati javaslatot nyújtott be, a melyben a borvám klauzula eltörlését követeli. Miért nem nyilatkozott erről a határozati javaslatról az előadó, és miért nem körvonalozta a kormány álláspontját.

Daróczy Aladár előadó kijelenti, hogy mint előadó csak a bizottság álláspontját fejtethi ki, a kormányét pedig nem.

szívéből tünni kezdett a gyanu. Még egy kis kínzás, még egy kis ellentállás és hinni fog a megkínzottnak az ártatlanságában. De a fiu, akinek az esztét majd eivette a félelem, már gondolni kezdett arra, hogy megadja magát; bele ment a kelepcebe, mintha egy titkos hatalom vonzotta volna. Kémkedett — szolt magában — s talán még a leveleit is, amelyről azt hittem, hogy elvesztettem, ő vette el tőlem; tudja, hogy kivel csaltam meg . . . Sokkal jobb lesz, ha a vallomással lecsillapítani igyekszem. Ha továbbra is makacsul tagadom azt, a mit már ugyis tud, ez az asszony oda dob az ura karjai közé . . .

— Rodolfo, én Rodolfo, ne kényszeríts a végletekre; ne kényszeríts arra, hogy vigyázatlanságot kövessék el, egy gonosztettet! Megcsaltál, ám jó. Mit is akarok én most tulajdonképpen? Mit remélek? Azt akarom s remélem, hogy érezz megbánást, hogy légy jó, őszinte és becsületes. Hát nem látod, nem látod, hogy már nem bírom tovább? . . .

És Rodolfo, akinek úgy tetszett, hogy mindezt már kevésbé elfojtott hangon mondják, az asszony számára tette reszkető kezét és szolt: — Hallgass, hallgass, hisz elmondok mindent, amit tudni akarsz.

Rosalia hallgatott. Az agya égni kezdett. Az idegeit bejárta a vad düh borzongása. De egyuttal érezte az is, milyen nagyon fontos, hogy most erőt vegyen magán. Rövidke szünet után sikerült is úgy mutatnia magát, mint-ha tele lenne hálával és elnézéssel.

Szederkényi Nándor szerint a kormány nem akarja megvédeni a szőlősgazdák érdekét és az Olaszországgal való szerződés megkötésében politikai szempontok vezérlik.

Hieronymi Károly felel, hogy Szederkényi kirohása olyan dologra vonatkozik, a mit az ideiglenes szerződésben megszüntettek.

Nem politikai szempontból állapították meg három forint 20 krajcáros vámot, hanem azért mert 1899-ben az összes érdekeltek kívánták e vámnak még lejjebb való szállítását. Tehát az akkori kormány megfelelt az akkori kívánalmaknak. Az a vád pedig, hogy a kormány nem akarná megvédeni a magyar szőlősgazdák érdekét, egyszerűen nevetséges. A kormány azért nem foglal állást az itt felhozott határozati javaslat dolgában, mert a tárgyalásoknak praesjudikálni nem akar. Kéri a Házat ennélfogva, vesse el a határozati javaslatot, mert azon az alapon eredményes tárgyalást vezetni nem lehetne.

Darányi Ferenc meg van győződve, hogy az alacsony borvámnak a hármasszövetség az oka.

Udvarny Ferenc szintén ily értelemben beszélt.

Szünet után Kaas Ivor báró annak kimondását kérte, hogy a borvám-klauszula meghosszabbítását nem engedjük meg.

Utána Visontai Soma, Vancsó Gyula és Rakovszky István beszéltek.

Elnök a vita folytatását holnapra halasztotta.

TÁVIRATOK.

Az oroszok visszavonulnak.

Szentpétervár, június 10. Az orosz távirati ügynökség jelenti Mukdenből: *Kuroki* tábornok serege kezd előnyomulni. Kémjeink *Szaimadsu* vidéken ellenséges haderőket leltek. Naponta fordulnak elő kisebb csatározások az előőrsök között. Az ellenség tulnyomó csapatai elől *lassankint visszavonulnak*.

Szt.-Pétervár, június 10. *Uchtomsky* herceg ellentengernagyot hazaárulás miatt letartóztatták és Pétervárra szállították.

A balkáni zavarok.

Konstantinápoly, június 10. Egybehangzó konzuli jelentések szerint az utolsó merénylet a lakosság körében nyugtalanságot keltett, melyet valószínűleg növelnek a bizottságtól terjesztett nagyhangú híresztelések, valamint ama számos házkutatás, melyet a vasuti merénylet-

től meglepett vidéki hatóságok létesítenek. Néhány, a bizottságtól elkövetett erőszakon kívül, melyek mint a boszu művei mutatkoznak, csak két körülményt jelentenek, melyről a komiték fokozott tevékenységére lehet következtetni és pedig *egy új bandának* a kasztoriai kerületben (monasztiri vilajet) felbukkanása és a komitácsik ama kísérlete az üszkübi kerületben (üszkübi vilajet), hogy az aratási munkálatokat megakadályozzák. Más török részről eredő adat szerint az utolsó vasuti merényletet előidézett pokolgépet Stnumicában hamis bejelentés alapján adták fel és hír szerint a tettesnek nyomában vannak. A török részről történt intézkedések máris érzékenyen ártanak az áru-behozatalnak.

Konstantinápoly, június 10. Anglia, Franciaország és Oroszország nagykövetei azt a sürgős tanácsot adták a portának, hogy a bitliszi vilajetbeli örmény mozgalom megvizsgálásával akadályozza meg a zavargásokat. A porta megígérte, hogy idevonatkozó parancsát erélyesen megújítja. *Musi* tiznapos levélbeli magánjelentések szerint a musai szandsák csapatainak és kurdjainak zavargása folyton tart. Ugy látszik, hogy a vidéki hatóságok elvesztették tekintélyüket a kurdok előtt, kiket az örmény bandamozgalom igen elkésztett. A helyzet kétségkívül rosszabodott, de az örménybarátok és mások rendkívül túloznak.

Köztársasági mozgalmak Spanyolországban.

Madrid, június 10. A spanyol kamara tegnapi ülésén *Salmeron* képviselő a monarchista pártok magatartását bírálta és azt a szemrehányást tette a királynak, hogy míg *Izabella* királyné haldoklott, *kéjutaszt tett*. Emlékeztetett *Romanone* amaz állítására, hogy Spanyolország csatlakozott a hármasszövetséghez, Marokkóra vonatkozólag kijelentette, hogy Franciaország mindenhoá haladást és emberszeretetet -visz és most végezni fogja a Marokkóban megoldandó feladatokat.

Maura miniszterelnök *Salmeron* vádjaival szemben megjegyezte, hogy a király utazása a monarchista érdelemnek a lakosság körében való önkéntes megnyilatkozására nyújtott alkalmat. Helytelennek mondja *Romanone*nak Spanyolországban a hármasszövetségbe való belépésére vonatkozó állítását, ma d kijelenti, hogy Spanyolországban kifelé nagy tekintélye van. *Sal-*

meron ama megjegyzésére, hogy Spanyolország csak akkor lesz nagy, ha köztársaság lesz, azt válaszolt a *Mauraminiszterelnök*: A köztársaság-megalakítására nézve a legnagyobb akadályok egyikét a 73-iki eseményekben látom. E szavak *nagy forrongást idéztek elő*. Az összes köztársaságiak zajosan tiltakoztak. Az ülést a folyton tartó zaj miatt berekesztették.

A vasutasok pöre.

(Kettős tárgyalás.)

— Az Aradi Közlöny távirati értesülése. —

Arad, június 10.

A vasutasok sztrájkbizottságának pörében a védőbeszédeket ma délelőtt megszakították egy másik vasuti pör kedvéért. A rákosi rendező-pályaudvar alkalmazottai voltak megidézve, de az ő ügyökben ma ítéletet nem hoztak, annyi mégis történt velük, hogy a bíróság elrendelte szabadlábra helyezésüket.

A nagy perben befejezték ma a védőbeszédeket. Sokan mára várták az ítéletet, de e várakozásukban természetesen csalódtak. Az ítéletet előreláthatóan hétfőn fogja a bíróság kihirdetni.

A mai napról a következő távirati tudósítást vesszük:

(A rákosiak pöre.)

A budapesti büntetőtörvényszék ma egy órára a felfüggesztette a tizenhárombizottság bünpörének tárgyalását, hogy a rákosi rendező-pályaudvaron történt rongálások miatt vád alá helyezett vasutasok ügyével foglalkozhassék. A bíróság ugyanis ennek a pörnek tárgyalását a mai napra tüzte ki.

A magyar államvasuti alkalmazottak ez év április 19-én kitört sztrájkjának központja tudvalevőleg a rákos-keresztúri pályaudvar volt. A nevezett nap estéjén 7 óra 55 perckor esedékes tehervonatok, nemkülönben a 8 óra 10 perckor érkező 165. számú rákospalotai személyvonatot a pályaudvar alkalmazottai szabályellenes jelzéssel megállították és azzal a kijelentéssel, hogy tovább nem dolgoznak, a személyvonatnak az állomásba való bejövételét erőszakkal megátolták. A budapesti kir. törvényszék *Balás János* máv. állomási máházót, *Dimitrievics Dragudin* máv. váltóőrt, *Csete József* kocsirendezőt, *Farbenheim Miksa* napidijest, *Másán András* kiségitő fékezőt, *Bohus Mihály* váltóőrt, *Pázmány Lipót* vonatfékezőt, *Jancsó József* váltóőrt, *Csaszár János* kocsirendezőt, *Czéh János*

— Köszönöm, köszönöm szívem. Beszélj, szélj.

— Eküszöl rá, hogy megbocsájtasz?

— Esküszöm.

— Megesküszöl rá, hogy elengedsz innen?

— Esküszöm, de beszélj, beszélj.

— Kevés a mondanni valóm . . . Ugy esett . . . anélkül, hogy magam is akartam volna . . .

— Anélkül, hogy akartad volna? Ugy?

— Igen! Nagyon sajnálom, hogy nem mutathatok most levelet. Nagyon sajnálom! És az . . . amely talán nálad van . . . amelyet elvettél tőlem . . .

— Nos, mi van vele? . . . Semmit sem vett el tőle, de ravasz módon helyben hagyta a dolgot. Mi van vele? Mondd, mond . . .

— . . . Az az egyetlen, amelyből nem tesz ki a tiszta igazság . . .

— S nem igaz?

— Hogy én . . . hogy csak szánalomból engedtem neki.

— Természetesen! . . . ez . . . ez nem tetszik ki tisztán a levélből . . .

— És mégis . . . ha nem győzött volna bennem a szánalom, a könyörület . . .

— Akkor te nem?

— Nem, semmi esetre sem.

— Pedig . . .

— Csak szólj, Rosalia . . .

— Pedig szép.

— Nem éppen.

— De fiatal.

— Az igen. De nekem nem tetszik, éppenséggel nem tetszik.

— Ugy? Nem tetszik neked?

— Nem, éppenséggel nem.

— De hát akkor . . . miért . . . miért hordod titkon . . . mindig magadnál . . . a képét?

— Hogyan? szolt a fiu szinte megbénulva a csodálkozástól: hát ezt is tudod?!

Rosalia rá meresztette tüzesen fénylő szemét, vicsorgatta a fogát és durván megragadta a karját.

— Nem! ordította a szeme közé. Nem; ezt nem tudtam, semmit sem tudtam; csak mindent kitaláltam! Mindent, mindent, mindent! Áruió!

— Verj meg, csak az Isten szerelméért ne ordíts így, sugta a fiu s a félelem hideg verítéke ütött ki rajta.

A rászédett asszony, aki ebben a kérelmében benne látta a nagy boszu parancsoló sugallatát, tombolva meghátrált. Az éj csöndjében recsegő és lármás hévvel törtek ki belőle a szavak.

— Oh, te nyomorult féreg! Utálatos féreg! Te azt hitted, hogy meg fogok bocsájtani? Ezt hitted?

— Ne ordíts! Ne ordíts!

— Ezt hitted, te bamba?

— Rosalia elvesztünk! . . .

— Igen, elvesztünk! . . . Látni akarom, hogy meghalsz s te meg fogsz halni.

Fülelt s szolt:

— Itt van. Megtörtént.

Az imént még horkoló fenevadnak a belépése rettenetes volt, mint a földrengés. A nevetséges és hatalmas, félig mezítelen alak vad heveséggel közeledett. Megremegtek a falak, a padló s a bu orok. A recsegésben, amely hamar terjedt, benne volt a megrázott tárgyak minden idegének az izgatottsága. Meghátrálva, Rodolfo hörgő hangot hallatott, kitárta mind a két karját, fellökött egy széket s hozzá vágódott a hátával a falnak. És Rosalia, akinek a szeméből izgató pillantások villantak fel a felhomálytalan, ordított:

— Old meg!

A férj revolverével a kezében rontott az asszonyra.

— Nem! szolt félelmes vigyorgással, ezt neked szántam!

A lövés eldőrdült és az asszony levágódott a földre, mint a tarkón ért bivaly. A mellére szoritotta a kezét, amelyből fekete vérsugár lövelt ki és nyöszörögve szolt:

— Old meg . . . Old meg . . . Kérlek . . .

Old meg őt is . . .

Rodolfo összekuporodott a felborított szék mögött, szinte rángatózott halálos aggodalmában. A férj közeledett s rá nézett egy pillanatra. Aztán nyugodtan szolt:

— Hallod-e! Megyek, felöltözöm! Várj meg. Te velem jössz tanunak. Ertetted?

kocsirendezőt, Herman István kocsimestert, Kampfmüller Béla villanygépezőt, Tóth Pál állomási máházót, Mensdorfer Ferenc mozdonyvezetőt, és Murai József mozdonyvezetőt vád alá helyezte hivatali kötelesség megszegése illetve hivatalos hatalommal való visszaélés és közveszélyű cselekmény büntetési miatt vád alá helyezte. Mára volt kitűzve ezen ügyben közvetlen idézéssel a főtárgyalás Oláh bíró elnöklelete alatt.

A tárgyalás azonban nem volt megtartható a most folyó vasúti sztrájkbizottság bűnpöre miatt. Elnök a beidézett felek jelenlétének konstatálása után a védőket dr. Vázsonyi Vilmost, dr. Rácz Dezsőt, dr. Besnyő Bélát, dr. Báttaszéky Lajost szólította fel, hogy tegyenek a fogva lévő vádlottak érdekében előterjesztést. A védők nevében dr. Vázsonyi kérte a fogva lévő vádlottak szabadlábra helyezését, mert mindegyiknek van állandó lakása, sőt a legnagyobb részük nős, csaiados ember s fogvatartásukat semmi sem teszi indokolttá a pör mostani stádiumában. Dr. Geszti Andor kir. ügyész ellenezte a szabadlábrahelyezést.

A bíróság tanácskozás után az összes fogvavevő vádlottak szabadlábra helyezését rendelte el, egyben pedig a tárgyalás újabb határnapjául július 4 napját tűzte ki.

(A tizenhárom bizottság.)

Az elnapolt tárgyalás után kezdetét vette a 13-as vasúti bizottság bűnügyének folytatólagos tárgyalása.

A tárgyalás mai hetedik napján dr. Rácz Dezső, Potnicza Lajos védője szólalt fel elsőnek, a ki röviden szólt, miután védelem ellen az ügyész elejtette a vádat.

Ezután dr. Miklós Gyula, Kardos Antal védője beszélt. A többek között ezeket mondta:

— Bizonyítva van, hogy e tizenhárom férfi a fizetésrendezés kérdését azonnal kikapcsolta a munkabeszüntetési mozgalomból, bizonyítva van, hogy ők állottak a tömeg preszsziójának hatása alatt s nem megfordítva, bizonyítva van, hogy hozzájuk százával érkeztek a sürgönyök, melyek jelenleg is a védelem kezében vannak, melyekben kitartásra izgatják őket, bizonyítva van védőtársaim által, hogy a vasutas nem közhivatalnok, bármennyire is kellemetlen ez az ügyész urra s bizonyítva van az is, hogy a vasut üzlet s hogy a máv. maga elismeri, hogy hivatalnokait el- és bérbeadhatja.

Az elnök dr. Miklós védőt, beszédje folyamán többször félbeszakította és megintette, mert a hévvel mondott beszédben sokszor tulment a védelemnek szabott határokon.

öt perc szünet után dr. Györffy Gyula, Kacsó Gyula védője tartotta meg védőbeszédét:

— Érzem — ugymond, — hogy a türelm kifáradt és már fogytán van. Hogy mégis felszólal a kötelességének engedelmeskedik, ezt az elhatározást abból meríti, mely Zsigmond király óta a magyar védőre hárul. Kétségtelen, hogy a mikor a kir. ügyész ur vádat emel e 13 ellen, akkor ő 40,000 magyar polgárt vádolt. Ezek a vádlottak, hogy kevéteke el oly cselekményt, mely a közönséges büntető törvény értelmében büntetendő most nem vitatom. Mert ha úgy volna az, ahogy azt a kir. ügyész ur állítja, akkor sem követték el büntetendő cselekményt. Egyik szabadságon volt, a másik beteg, a harmadik felfüggesztve s így tovább. A kir. ügyész ur kötelességéről álmodik. Hát a felbujtás? Hisz ahhoz tettes kell? A kir. ügyész ur nem állított ide felbujtót, és ha állított, hol a causalis nexus.

A délután során Polonyi Géza és Bakonyi Samu dr. mondották el védőbeszédeiket. Az ítéletet előreláthatóan június 13-án hirdetik ki.

IRODALOM ES MŰVESZET.

A színház műsora:

Szombat: *Suhanc*, operette. Szamosi Elza vendégfelleptével.

Vasárnap: Délután: *Takarodó*, dráma. Este: *Katinka grófnő*, operette. Szamosi Elza vendégfelleptével.

* Szamosi Elza vendégszerelésének első estjén, miután a mai föllépés elmaradt, Konti József operettjében a *Suhanc* ban fogja Elza szerepét eljátszani. Kontinak francia szellemességtől duzzadó melodikus zenéje hozzásimul egyéniségéhez, hangja itt kiválóan fog érvényesülni. Egy betét is lesz a darabban, Mignon dalát fogja előnekelni a művész. A mára váltott jegyek holnapra érvényesek.

* Kövessi Albert — pécsi színházgató. A pécsi színházi bizottság, amint lapunknak jelentik, tegnap tartott ülésén a pécsi nemzeti színházat az 1905—1908 iki színháznyire hét pályázó közül egyhangulag Kövessi Albertnek ítélte oda. Nádassy József, a jelenlegi színházgató nem vett részt a pályázatban. Gratulálunk a pécsiek szerencsés választásához, mert Kövessi Albert, a mi jó ismerősünk, mint a Kecskemét—Ujvidék—nagykanizsai kerület színházgatója, buzgó törekvéssel mindig ki tudta elégíteni közönsége ízlését és kívánságait. S így biztosak lehetnek a pécsiek abban, hogy Kövessi Albert be fogja váltani azokat a reményeket, melyeket hozzá fűztek.

* Vasárnapi előadások. A *Takarodó* tegnap! nagy sikere következtében vasárnap délutánra is ezt a kiváló drámát tűzte ki előadásra Zilahy igazgató. Volkhartot ezuttal is *Békés*, Lauffent *Ternyei*, Klárit pedig *Aranyossy* játssza. Este *Katinka grófnőben* lép föl másodsor Szamosi Elza.

A piszkos szűrt víz.

(A jogügyi-bizottság a vízvezeték-társaság ellen.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, június 10.

Az aradi víz elismert jósága és élvezhetősége mellett igen gyakran és jogosan hangzanak fel panaszok a vízvezeték-társulat ellen, amely szinte öletszerűen meg-meglepi egy utca lakosságát azzal, hogy értesítés nélkül csatornamosást rendez s ilyenkor víz nélkül hagyja az illető vidék lakóit. Vagy ha nem is hagyja víz nélkül, de olyan vizet szállít, amely a vörösbarnán kezdve a lila át a feketéig gyönyörű változatait mutatja bár a színskálának, de azért mégsem itható. Ugyanígy meglepetés gyakran éri csomosás nélkül is a lakosokat. Több ízben kértünk már orvoslást e lap hasábjain is ezek ellen a vízmizériák ellen, míg végre ma a város jogügyi bizottsága a szerződés alapján mondott jogi véleményt aziránt: hogyan lehet a társulatot e bajok megszüntetésére kényszeríteni.

Institoris Kálmán polgármester nyitotta meg az ülést. Az egyes ügyeket *Reicher* Károly dr. referálta. Néhány lényegtelenebb ügy elintézése után a főügyész a vízvezeték dolgát kezdte referálni.

Az ügy előzménye annyi, hogy a polgármesteri hivatalba egyremásra érkeznek a panaszok, hogy a vízvezeték piszkos, használhatatlan vizet szolgáltat. Legutóbb a Wesselényi-utca lakosai panaszokot tettek a polgármesternél, aki erre, mint elsőfokú egészségügyi hatóság, nyilatkozattételre szólította fel a vállalatot: vajjon hogyan akar a bajon segíteni. A társulat terjedelmes választ küldött, melyet *Schusztér* Henrik dr. és *Mandl* Vilmos dr. irtak alá. A válaszban hivatkozik a társulat arra, hogy a városnak már a szerződés megkötésekor számolni kellett azzal, hogy nem lehet folyton tiszta vizet nyújtani a közönségnek; a szerződés megkötése előtt kiküldött szakbizottság ugyanis ezt vegyi érvekkel már bebizonyította. A társulat csodálkozik, hogy a panaszok folyton csak egy utcából, vagy egy-egy házból erednek, holott ők nem szállítanak más vizet az egyik utcának, mint a másiknak. Mindazonáltal most azon fáradoznak, hogy minden lerakodást megszüntetendő, egy újfajta készüléket alkalmazzanak. Ahelyett, hogy egyes oldalokról folyton támadják a vállalatot, jobb volna, ha panaszaikkal a sürgős orvoslás céljából hozzájuk fordulna a közönség.

Miután *Institoris* Kálmán ebben az átirat-

ban semmi reális feleletet nem talált a mizériák megszüntetése iránt, véleményadásra kérte fel a jogügyi bizottságot, hogy mily eszközökkel lehetne a vízvezeték-társulatot a mizéria megszüntetésére szorítani.

Mülek Lajos dr.: Ő a közigazgatási bizottságban több ízben felszólalt az orvosi jelentések kapcsán, amelyek az egészségi állapotok rosszabbát panaszolták. Arad a vízvezetékkel éppen a közegészségügy javítását célozta, de úgy látszik, nem érte el. Ő vett magának anynyi fáradságot, hogy elhozzon a városházára egy üveg illa vizet, amelyben mindenféle szörnyeteg uszott. Emiatt mondja az átirat, hogy a hatóság nem védi őket, az ártatlanokat, eléggé. Pedig ő mindaddig fel fog szólalni, amíg a víz nem lesz mindenütt kifogástalan. A vállalat a szerződés szerint köteles tiszta vizet szolgáltatni. Emellett maga is beismeri, hogy lecsapódás van s hogy új készüléket akarnak alkalmazni ennek megállítására. Persze, ezért újabb concessziót vagy áremelést fognak kérni. Miután a szerződés 6-ik pontja azt mondja, hogy a víznek ivásra alkalmasnak kell lenni; miután egy más pont szerint a természetesen szűrt víz tisztaságáról a társulat nem vállal felelősséget, a miből önként következik, hogy a mesterségesen szűrt vízért igenis felelős, tehát a városnak intézkednie kell ezen az alapon.

Institoris Kálmán kifejti, hogy a budapesti vízvizsgálat igen drága és sohasem vezet eredményre, mert a központi vizsgáló állomás csak azt konstatálja, hogy noha a víz vasoxidult tartalmaz, azért az egészségre nem veszélyes. Ő a szabályrendeletbe olyan pontot venne bele, hogy a társulat köteles esetről-esetre bejelenteni a csomosásokat, és hogy a megtorlást igénylő esetekben ő és a főkapitány ítélezhesse.

Steinhardt Mór dr.: A szerződés hatodik pontja szerint a társulatot kényszeríteni lehet tiszta víz szállítására, sőt szükség esetén maga a város is megteheti a vállalat költségére a javításokat. Ennél a szankciónál erősebb az, amit a 7. pont hallgatagon fejez ki. Ez a pont ugyanis úgy szól, hogy a társulat vize nemcsak tiszta, de háztartásra és ivásra teljesen használható legyen, mert csak úgy jár két krajcár a vízért. Azért határoztuk el magunkat a mesterséges szűrés behozatalára és ezzel kapcsolatban a kétszeres vízár fizetésére, hogy noha a természetesen szűrt víz sem ártalmas az egészségre, de ilyen módon minden házi szükségletre teljesen alkalmas vizet kapjunk. Ha tehát még egyszer előfordul ilyen mizéria, a társulat kiküldöttjeivel együtt mint a zavaros vízből és azt fel kell küldeni Pestre, hogy megvizsgálják, vajjon teljesen alkalmas-e minden szükségletre. Szerinte ki van zárva, hogy ilyen utálatos zagyva keveréket ivásra teljesen alkalmasnak találjanak. Ha pedig nem alkalmas, akkor nem tekinthető mesterségesen szűrt víznek és akkor a város felvilágosíthatja a lakosokat, hogy csak fele árt kell a vízért fizetni. Mielőtt azonban ezt a harcot megkezdendők, figyelmeztessük a társaságot, hogy mi így értelmezzük a szerződés idevágó pontjait, és ha még egyszer előfordul valami ilyen mizéria, akkor kimondjuk, hogy a vizet természetesen szűrtnek tekintjük és csak egy krajcárt fizetünk érte. Ilyen értelemben indítványt is tesz. (Zajos, általános helyeslés.)

A bizottság egyhangulag elfogadta a *Steinhardt* Mór dr. indítványát.

Miután még az új kéményseprő szabályrendeletet fogadták el, amiről lapunk más helyén referálunk, az ülés véget ért.

Jelen voltak *Institoris* Kálmán elnöklelete alatt: *Kádas* Kálmán, *Lukácsy* Lajos dr., *Mülek* Lajos dr., *Nagy* Sándor dr., *Reicher* Károly dr., *Robitsek* Ágoston, *Steinhardt* Mór dr., *Tolnai* János dr.

SPORT.

Aradi regattisták Szegeden.

(Csónakkeresztelés és házi verseny.)

Arad, június 10.

Szeged legelső sportegylete, a szegedi csónakázó-egylet fényes ünnepélyre készül. Versenyt rendeznek a Tiszán, melyre a szegedi regattisták meghívták a csónakázó-egyleteket. Aradról, Temesvárról, Nagybecskerekéről, Budapestről mennek a versenyre, amelynek különösen az nyújt érdekességet, hogy a szegedi egylet ez alkalommal tartja meg hét versenycsónak keresztelési ünnepségét.

Június hó 26-án lesz a ritka szép sportünnep, amelyet délután 3 órakor a verseny vezet be. A régi szeszgyár épületétől indulnak el a Tiszán a versenyzők és a csónakházig mennek. A verseny házi jellegű, de részt vesznek azon az aradi, temesvári és budapesti evezősök is, akik már e hó 25-én megérkeznek Szegedre. Aradról eddig huszan jelentették be a versenyen való részvételüket. Jelen lesz a versenyen a tiszai regatta-szövetség elnöke: *Vásárhelyi Béla* főrendiházi tag, továbbá *Rónay Imre* és az országos regatta-egylet vezetősége. A verseny után a versenybírók értékes díjakat oszt ki a győztesek között.

Délután 5 órakor lesz a sportünnep második része: a csónak keresztelés; a szegedi evezősöknek gyönyörűen földiszított, fellobogóztott csónakházában, a keresztanyák jelenlétében. E tisztségre a regattisták egy sereg szép hölgyet kértek föl.

A szép ünnepély befejező része lakomával egybekötött zártkörű táncestély lesz, amelyet a Kass-vigadóban tartanak meg.

A tiszaparti kis csónakázóházban hetek óta készülnek már a regattisták erre a házi versenyre. A csónakázó-egylet megbízásából *Meák Gyula* és dr. *Rainer Emil* ma Aradra utaztak, hogy az itteni regattistákat személyesen is meghívják a június 26-iki sportünnepélyre. Ha a résztvevők valamennyien jelentkeznek, megalakítják a versenybírósságot, amelynek egyik elnöke *Vásárhelyi Béla* főrendiházi tag lesz.

+ Tornászok kirándulása. Az *Aradi Tornaegetársulat* folyó hó 12-ére, vasárnapra tervezett kirándulását azon esetben, ha az időjárás kedvező marad, megtartja. Indulás vasárnap reggel az Arad csanádi vonattal 6:25 perckor. Találkozás az induló háznál reggel hat órakor. A világi várromok között villásreggeli, a Feredő (Firigyó) forrásnál ebéd, onnan *Rozsnyay Kálmán* és *József* tagtársainknál Kuviban. — A villás reggelire és ebédre való hűdeg ételt magunkkal visszük. Kedvezőtlen idő esetén a kirándulás később meghatározandó időben tartatik meg. *Az elnökség.*

Sikkasztó lelkész.

(Nyolcvan koronáért egy havi fogház.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, június 10.

Az aradi kir. törvényszék felelősségi tanácsa egy aradmegyei román lelkész évek óta húzódo bünygyében hozott ítéletet. Az ügy megjárta a kuriát is, majd perflölvétel útján ujja az alsó bíróságok döntése alá került.

Pap Melentius taucl görög keleti román lelkész nyolcvan koronát vett át *Gligor György* taucl lakostól, azzal a megbízással, hogy ez összeggel *Gligornak* az aradi *Victoria* takarékos és hitelintézetnél levő tartozását törlessze. A pénzt azonban saját céljaira költötte. Ezért sikkasztás vádjával terheltén került a bíróságok elé. Ez alkalommal az összes bíróságok által jogerősen elítélték a lelkészt egy havi fogházra.

A lelkész erre ügyeinek újra felvételét kérte, azon alapon, miszerint ő bizonyítani tudja, hogy *Gligor György* a pénzt kölcsönképen adta neki. A kuria a pör újrafelvételét ez alapon el is rendelte.

A *borosjenői* kir. járásbíró, a mikor másodízben foglalkozott az ügyvel, *Pap Melentius* fölmentette. A vádhatóság képviselőjének felelőssége e folytán ma került ez újra az aradi kir. törvényszék bünygyi felelősségi tanácsa elé. A tanács tagjai *Gallu József* elnöklésével *Földes János* és *Domonkos László* törvényszéki bírák voltak.

A tanács bünygynek mondta ki a lelkészt a sikkasztás vétségében, s ezért az első alkalommal kiszabott bünygyet, egy hónapi fogházat és politikai jogainak egy évre való felfüggesztését szabta ki rá. A lelkész jogi képviselője, *Fischer Jenő* dr. semmiségi panaszt jelentett be az ítélet ellen.

Aradi vámreformok.

(Kiviteli vám élelmi cikkekre. — Szabályrendelet a vadhus vámjáról.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, június 10.

A hatvannégy százalékos pótdadó városában minden szempont arra irányul az utóbbi időben, hogy a város háztartásának mérlegét hogyan és miként lehetne egészséges alapokra fektetni. Ebből az igyekezetből született meg a tanácsban az a gondolat, hogy az élelmicikkekre kiviteli vámot rójjon a város és ez a törekvés volt a megszületése annak a szabályrendeletnek is, amelyet ma fogadott el a város jogügyi bizottsága a vadhusra vetendő vámok tárgyában.

A kiviteli vámot illetőleg a város tanácsa azzal a kérdéssel fordult az aradi kereskedelmi és iparkamarához, hogy helyesnek tartaná-e, ha a város jövedelmeinek szaporítására az élelmicikkekre kiviteli vámot vetnének?

Az aradi kereskedelmi és iparkamara ma közölte a várossal azt a véleményét, amelyet a megkeresés tárgyában május 31-én tartott ülésében hozott. A válaszban kifejti a kamara, hogy a kiviteli vám eszméjét nem pártolhatja, mert bár igaz, hogy Aradról nagy mennyiségű élelmiszert szállítanak el és bár ezáltal a helyi szükséglettől vonatik el az élelmiszert, a kereskedelem szempontjából a vám mégsem kívánatos. Igaz az is, hogy az élelmicikkek kiözönlése által a kicsiben vásárlók jóval drágább árakat kénytelenek fizetni, de ezzel szemben nemcsak, hogy az nem állítható határozottan, hogy ezen a bajon a kiviteli vám életbeléptetése segítene, hanem nagyon is közel fekszik az az aggodalom, hogy a kiviteli vám életbeléptetése elterelné az aradi piacról a kereskedelmi forgalmat. Ez pedig sokkal végzetesebb hatással volna Aradra, mint a piac drágasága.

A kiviteli vám eszméje mindazonáltal a legközelebbi közgyűlések valamelyikén napirendre fog kerülni.

A másik vámreform valamivel régebbi keletű. A múlt év október havában tartott közgyűlés ugyanis elhatározta, hogy a városba hozott vadak és a vadhus után fogyasztási illeték szedendő. Ezt a közgyűlési határozatot azonban *Fejér Gyula* és több aradi kereskedő megfélelőztette. A felelősséget a miniszter elutasította, de egyben felszólította a várost, hogy a határozatot életbeléptetés előtt foglalja szabályrendeletbe. A szabályrendeletet *Reicher Károly* dr. városi főügyész el is készítette és felülvizsgálás végett ma mutatta be a város jogügyi bizottságának.

Miután a szabályrendeletbe foglalt vámtételek azonosak a közgyűlés által megállapítottakkal, a jogügyi bizottság azt minden módosítás nélkül, eredeti szövegében elfogadta.

Halastó Aradon.

(A Neuman-gyár terve.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, június 10.

Aradnak hatalmas iparvállalatában, a *Neuman testvérek* gyártelepén érdekes kísérletet tesznek a legközelebbi időben. Nagyobb szabású halastavat létesítenek, amelybe a gyártelep kutjai fogják a vizet szolgáltatni, s a hol, azt hiszik, a haltenyésztés kiváló eredményekkel fog bevélni.

A Neuman-gyár telepén, a mint ismeretes, három ártézi kutat ástak, oly célból, hogy az ez uton felszabaduló földgázt, az ugynevezett metánt, géphajtó erőnek használják. Ezzel is annak idején levezetés utját tett a Neuman-gyár, mert még ma is vannak, a hol az ártézi kut furásával elérhető földgázt nem használják ki, holott az nemcsak motorikus célokra, de világításra is föltöbb alkalmas.

A három kutnak vize azonban eddig nagyobb részt fölhasználatlan maradt, miután a gyárnak vízszükséglete sokkal kisebb, mint a mennyit ezek a kutak szolgáltatnak. Az a gondoskodás, hogy miként kellene ezt a fölösleges vízmennyiséget fölhasználni, adta az eszmét, hogy a gyárteleppel kapcsolatosan haltenyésztést létesítsenek. A gyakorlat beigazolta, hogy az ártézi vízben a hal még jobban tenyészik és fejlődik, mint sok folyóvízben. A többek között a közeli Urosházán is csináltak ártézi víz segítségével halastavat.

A tervet a gyár vezetősége tudatta a földmívelési miniszteriummal, amelynek részéről *Répassy Miklós* főmérnök az elmúlt napokban Aradon járt és szemlét tartott a gyártelepen és a mint értesülünk, a körülményeket föltöbb alkalmasnak találta a halastó létesítésére.

Ennélfogva a halastó valószínűleg rövid idő múlva létre fog jönni, s a mesterséges haltenyésztésnek ezt a tervét valószínűleg a földmívelési miniszterium is támogatni fogja. Mindenesetre növelni fogja az eddig is világhírű gyártelep érdekességét, hogy a míg egyik melléktermékével mintamarhahizlatot tart fenn, fölösleges vízmennyiségével a haltenyésztést honosítja meg.

Öngyilkos aggastyán.

(Utálem az életet . . .)

— Az Aradi Közlöny távirati értesülése. —

Arad, június 10.

A fővárosban ma reggel a *Drasche-féle* téglagyár és kőszénbánya részvénytársaság külső jászberényi-ut 7730—33. számú telepén agyonlőtte magát *Tóth József*, a vállalat 68 éves számvivője. Az öngyilkosságról budapesti tudósítónk a következő részleteket jelenti:

Tóth József 1870-ben mint köztisztviselő került a vállalathoz. Hamarosan a vállalat számvivője lett és azóta ő vezette a vállalkozás ügyeit. Közben megnősült. Feleségül vette *Gaál Annát*, egy előkelő fővárosi család leányát. A számvivő példás családi életet élt utolsó napjáig. Házasságából nyolc gyermek származott, akik valamennyien élnek és előkelő társadalmi állást foglalnak el.

Tóth József lakása a *Drasche-féle* téglagyár telepén volt. Mindig gondos és randes embernek ismerték. Az utóbbi időben azonban egyszerre tulságosan idegessé lett. Azt beszéltek, hogy valami családi ügy keserítette el. A

napokban életuntságról panaszkodott. Amikor Irma nevű leánya tudakozódott elkeseredettségének oka felől, azt válaszolta:

— Utálok az életemet.

Tegnap este fél kilenc óráig dolgozott az irodájában. A felesége ment érte, hogy a vacsorához hívja. A lakásán tíz óráig elbeszélgett a családjával, azután nyugalomra tért. A család egyik tagja sem vette észre, hogy minősötét gondolatokkal foglalkozik.

Reggel három órakor ébredt fel. Felöltözött és lement az istállóba, hogy kocsisainak utasítást adjon. Fél négy óra volt, amikor visszatért lakására. A hálószobában, amelyben a felesége még aludt, az ágya szélére ült és jobb *halántékon lötte magát*. A lövés zajára a felesége és a szomszéd szobában alvó gyermekei riadtan ébredtek fel és megrendülve látták, hogy Tóth vértől borítva eszméletlenül fekszik az ágyon. Nyomban a mentőket hívták, akik bekötötték a sebeit és az öngyilkost a Rókus-kórházba szállították, ahol rövid szenvedés után meghalt. Semmiféle írást nem hagyott hátra, amelyben megmagyarázta, volna végzetes tette. A hivatalos írásait rendben találták és azt hiszik, hogy valami családi ügy miatt lett öngyilkossá.

EGYESÜLETI ÉLET.

(*) A hitelegyleti közgyűlés elhalasztása. Az aradi hitelegylet választmánya arról értesíti a hitelegyleti tagokat, hogy a f. hó 12-re hirdetett teljes ülést f. hó 19-én, azaz jövő vasárnap délelőtt tíz órakor tartják meg.

(*) Az aradi sakkör alapszabályai. Az aradi sakkör ma terjesztette be alapszabályait a városhoz, hogy a tanács észrevételeivel ellátva, jóváhagyás végett felkerüljön a belügyminisztériumba.

Felhőszakadás.

(A vihar miatt elmaradt színházi est.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, június 10.

Amiután a hosszú szárazság alatt oly nagy sódárogatok, hiába vártak: azt most bőséges mennyiségben, csöveztül adja az időjárás. Van már nemcsak eső, hanem felhőszakadás is.

Ma este, fél nyolc órakor rendkívüli erővel, hirtelen tört ki az időjárásnak ez a féktelenkedése. Hat óra után egyre jobban feketélt az ég, sűrű villámok váltották fel egymást, de az eső késett. Fél nyolckor egyszerre patakban ömlöttek az ég csatornái. Alig egy negyed óra múlva magasan hömpölygött a vízáradat az utcákon, a melyek teljesen néptelenek lettek. A ki hamarosan nem tudott meghuzódni, pár pillanat alatt csuron viz lett. E közben erős szél dühöngött, a mely minden bizonnyal is károkat is okozott.

Egy nevezetes kárral mindenesetre járt a felhőszakadás. A nyári szinkörben, a melynek tetőzete különben erősen bírja a záport, az abnormis, óriási vihar miatt *nem tarthatlak meg az előadást*. A színházban tudvalevően *Seamosi Elza* első vendégjátéka volt hirdelve a *Katinka grófnőben*. Talán öt-hatan voltak a műpártolásnak azon mintaképei, a kiket a felhőszakadás se rettentett vissza attól, hogy a színházba menjenek. — Azonban, ha többen is lettek volna, s ha a földél jobban bírta volna az esőt, akkor se lehetett volna szó az előadás megtartásáról, mert a szinkör fedelét oly zajjal pacskolta a vihar, hogy az előadásból mit se lehetett volna hallani. Ezért az előadást nem tartották meg, a mára váltott jegyek holnapra érvényesek.

Közel másfél óráig tartott a felhőszakadás,

a mely ellen se esernyő, se köpeny védelmet nem nyújtott. Később csöndesebb temperamentumba ment át, s ezzel az egész éjjel tartott. Sokan attól féltek, hogy a felhőszakadás jéggel is fog járni, de Aradon, s a közvetlen vidéken ez nem volt tapasztalható.

A hirtelen lezuhanó esőt a levezető csatornák nem voltak képesek felfogni, úgy hogy a *Katalin-fürdő*, a Kossuth-utca 65-ik, a *Petőfi-utca* 4-ik és 6-ik, a *Ferdinánd-utca* 1/a és az *Arpádtér* 4/a számú házainak pincéjét *előntötte a víz*. Az óriási zápor miatt a külváros több utcáján *igen magasan áll a víz*.

Berzeviczy és az aradi tanítók.

(Összeütközés a miniszterrel.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, június 10.

Pikáns ízű históriát beszélnek mostanság az aradi tanítói körökben. A történet minden részletének hitelességéről nem volt ugyan alkalmunk meggyőződni, de azért, mint érdekes dolgot, mégis regisztráljuk a sok beszélgetésre alkalmat adó ügyet. Nem kevesebbről van szó ugyanis, mint arról, hogy az aradi tanítók és a közoktatásügyi miniszter között éles differenciák merültek fel az új tanítói fizetésrendezést tárgyaló törvényjavaslat miatt.

Még az aradi tornaünnepély előtt, mikor még úgy volt, hogy a tornaünnepre lejön a védnökül felkért *Berzeviczy Albert* is, a fizetésrendezési törvényjavaslat miatt elkeseredett aradi tanítók elhatározták, hogy sem a miniszternél, sem esetleges kiküldöttjénél nem tisztelegnek, azt nem üdvözlük és ezzel demonstrálják elégtelenségüket. Ezt az elhatározást megírta akkor az egyik aradi napilap is.

Berzeviczy azonban nem jött le Aradra, hanem *Molnár Viktor* miniszteri tanácsost küldte maga helyett. Molnárnak fel sem tűnt volna a tanítók távolmaradása, ha erre igen érdekes módon nem figyelmeztették volna. *Csák Czirjék* minorita rendfőnök ugyanis ebédre hívta a miniszteri tanácsost. Mikor *Molnár* megjelent, meglepetve vette észre, hogy a tányérja alatt egy lappeldány fekszik. Kivette és abban a hitben, hogy a házigazda akarja valami kellemes hírrel meglepni, olvasgatni kezdte. Alig nyitotta fel azonban a lapot, azonnal szemébe ötlött egy megvöröscseruzázott cikk. Az ujság, amint azt nem nehéz kitalálni, a fentebb említett aradi napilap volt, a cikk pedig a tanítók demonstrációjáról szóló híradás.

Molnár Viktor elolvasta a cikket, zsebre tette az ujságot és mihelyt Pestre érkezett, jelentést tett az esetről a miniszternek.

Kevéssel a tornaünnep után *Varjassy Arpád* kir. tanfelügyelő a fővárosba utazott valami hivatalos ügyben. Felhasználva az alkalmat, audienciát kért a kultuszminisztertől. Mikor belépett az elfogadó terembe, a miniszter rögtön ezzel a megszólítással fogadta:

— Ah, hát ön az a tanfelügyelő, a kinek fenhatósága alatt a tanítók arra vetemednek, hogy legfőbb hivatali főnökükkel, a miniszterrel nyíltan szembeszállanak és demonstrációra készülnek ellene?

Hogy mi történt a kihallgatás további során, arról nem beszél a fáma. Elég az hozzá, hogy a mint *Varjassy Arpád* hazaérkezett, azonnal jelentést tett az audiencia lefolyásáról *Insztitoris Kálmán* polgármesternek és *Urbán Iván* főispánnak. Együttal magához hívatta *Kovács Vincét*, az Aradvidéki tanítóegylet elnökét és szemrehányásokat tett neki a mozgalom miatt. Majd a polgármester és a főispán hívták magukhoz *Kovács Vincét* és ugyancsak sze-

mére vetették, hogy egy ilyen irányú demonstrációt nem akadályozott meg.

A história epilógusa az, hogy *Kovács Vince* a napokban felut zott a fővárosba, hogy a minisztertől az aradvidéki tanítóegylet által létesítendő aradi tanítókonviktus számára államsegélyt eszközöljön ki. Távozása előtt több tanítótársától ezzel bucsuzott el:

— Most felmegyek, mint a tanítóegylet elnöke, de azt hiszem, hogy *mint leköszönt elnök jövök haza*, mert nem hiszem, hogy az előmenyek után a miniszter bármit is megadjon.

Igy beszélnek az ügyet az érdekelt körökben. Veszélyesnek azonban korántsem veszélyes az összeütközés, mert — és ezt már biztos forrásból tudjuk — a tanítóegylet már megkísérelte a rezonirozás expiálását. A közoktatásügyi ankét alkalmából ugyanis az aradvidéki tanítóegylet üdvözlő táviratot menesztett Berzeviczyhez, amelyre a miniszter válaszolt is, táviratilag köszönnvén meg az üdvözlötet — nem a tanítóegyletnek, hanem *Varjassy Arpádnak*. A tegnap este érkezett sürgönyt a tanfelügyelő ma tette át a tanítóegyletnek.

MULATSÁGOK.

— A kurticsi községi tanítótestület június hó 12-én, a községi iskola udvarán, hangverseny- és műkedvelői színi előadással egybekötött táncmulatságot rendez.

Az aradi román szentszék a népoktatási reform ellen.

(Oncu Miklós dr. nyilatkozata.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, június 10.

Az aradi görög keleti román szentszék szintén állást foglalt az új népoktatási törvény tervezetével szemben. Erdemben nem tárgyalta azt, hanem bizalmat és elismerést szavazott *Metianu metropolitának* és a görög keleti román püspöki karnak, a melynek előzetes megállapodása alapján a metropolita a kultuszminiszter ankétjén ismeretes, hazafiatlan kijelentéseit tette.

A szentszéknek a napokban tartott értekezletén előbb *Papp I. János* püspök, majd *Goldis László* szentszéki titkár tettek jelentést a görög keleti román püspöki karnak Budapesten tartott értekezletéről, a melynek határozatából *Metianu János* érsek-metropolita a népoktatási törvény revíziója ügyében tartott értekezleten állást foglalt a görög keleti egyház autonómiájának és törvényben biztosított jogainak megcsorbitása ellen.

Oncu Miklós dr. a szentszék ülésén azt indítványozta, hogy e jelentéseket tudomásul véve, mondja ki a szentszék, hogy úgy a püspöki karnak eljárását, mint a metropolita nyilatkozatait helyesli, nekik bizalmat és köszönetet szavaz, s felkéri őket, hogy a görög keleti román felekezet népoktatási érdekeit a jövőben is hathatósan védelmezzék.

A szentszék ezt egyhangulag elfogadta. Magának a törvénytervezetnek részleteiről, vagy esetleg megindítandó akcióról nem esett szó.

Egy munkatársunk kérdést intézett *Oncu Miklós dr.*-hoz az iránt, hogy szándékszanak-e a románok e törvénytervezet ellen mozgalmat indítani. *Oncu dr.* így felelt:

— Mi megnyugszunk a püspöki kar eljárásában és bizalommal látjuk az ő kezükben ez ügyet letéve. Miután a törvénytervezet a mi egyházi autonómiánkat föltétlenül érinti, mint szentszéki tagoknak, tehát egyházi faktoroknak csatlakoznunk kellett egyházunk fejéhez, azt érsek urhoz, a ki az ellen az egy-

ház érdekében sikra szállott. Tovább azonban nem mentünk és nem is szándékszunk menni.

— Igaz-e, hogy a románok ezt akarják, miszerint a püspöki kar ő felsége előtt a törvénytervezet ellen tiltakozzék?

— Szó sincs róla; én legalább ily tervről egyáltalán nem tudok.

Helyeselni tudná ön, ha ilyen tervvel komolyan foglalkoznának?

— Annyit mondhatok: én mindig az alkotmányos eljárásnak voltam a híve, s az is vagyok. Ha ez, a mit rebesgettek, de a miről most nincs szó, alkotmányellenes formát öltene, akkor nem helyeselném. De azt hiszem, az egyház autonómiájának megvédése érdekében ily lépésre nem is lesz szükség.

Amnesztia a kitiltott munkásoknak

(Kegyelemzések a kihágási bíróságnál.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, június 10.

A város legutóbbi közgyűlésén, a mint megirtuk, Sárkot Domokos főkapitány kijelentette, hogy az általános sztrájk miatt kitiltott munkásoknak, hogy ha a kitiltásnak felfüggesztését kérik, s egyébként is méltánylandó okok támogatják ezt a kérésüket, lehetővé fogják tenni, hogy a kitiltó határozat ne hajtsák végre.

A főkapitány ezen kijelentése érvényesül is a város kihágási bíróságánál, Berecz Ferenc alkaptány előtt, a ki valóságos megkegyelmezési eljárást folytat; a már eltoloncolt munkásoknak postán vagy megbízottjaik útján benyújtott kérvényeire, a többieknek pedig személyes jelentkezés alapján felvett jegyzőkönyvre felfüggeszti a kitiltást.

A sztrájk miatt harmincnöve idegen illetőségű munkást ítéltek kitiltásra. Ezek közül eltoloncoltatott már: 17, az ítélet pedig nem lett végrehajtva huszonegy elítélten. Ez utóbbiak föltétlenül kegyelmet fognak kapni.

Berecz Ferenc alkaptány eddig a következő munkásokra függesztette fel a rájuk kiszabott kitiltást:

Osatlós Zoltánnak, a ki egy évre, Kovács Dánielnek, a ki két évre, Kovács Istvánnak, a ki egy évre, Töröcsik Istvánnak, a ki egy évre Ujj Istvánnak, a ki harminc napra, Püspöki Ferencnek, a ki egy évre, Papp Zsigmondnak, a ki egy évre, Lőrincz Tamesnak, a ki két évre, Gusz Ferencnek, a ki egy évre, Tóth Kálmánnak, a ki egy évre, Bárány Jánosnak, a ki egy évre, Klímás Vilmosnak, a ki harminc napra és Szűcs Lajosnak, a ki harminc napra lett Arad város területéről kitiltva. Azok közül, a kik a kitiltás felfüggesztése végett jelentkeztek, eddig senkit, se utasítottak el.

A kitiltást felfüggesztő végzéseknél ez a szövege:

... kérelme, hogy a ... sz. véghatározat, melylyel Arad város területéről ... időtartamra kitiltva lett felfüggesztessék.

Véghatározat:

A kérelemnek helyt adok és a ... sz. véghatározat felfüggesztésével ... megengedem, hogy Arad szab. kir. város területére visszatérjen, itt lakjon és munkába álljon.

Kijelentem azonban azt, hogy már a legelső esetben midőn zavargásban, vagy oly mozgalomban vesz részt, mely a társadalmi, a közrend és béke megzavarására törekszik, vagy bármilyen büntetendő cselekményt követ el, ezen kedvezményt visszavonom és ellene a kitiltó rendelet hatályát fentartani és érvényesíteni fogom.

Felhívom továbbá, hogy annak jegyzőkönyvileg való kijelentése végett, miszerint a

fentebb kikötött feltételeknek kötelezőleg aláveti magát, Aradra való visszatérése után nyomban jelentkezék Berecz Ferenc rendőr alkaptány urnál.

Arad, 1904. évi . . . hó . . . napján.

főkapitány.

A jegyzőkönyvben a megkegyelmezettek kijelentik, hogy a közcsend és béke ellen vételi, és társaikat izgatni nem fogják.

Ilyen módon azt a szigorúságot és erélyt, a melyet a sztrájk megkövetelt a hatóságtól, a legnagyobb méltányossággal és humanizmussal párosítják.

A sztrájk miatt a rendes és rendkívül kihágási bírák kilencvenegy munkás ellen hoztak ítéletet. Ezek közül belenyudott az ítéletbe 58, felebbezett 38. A jogerősen elítéltek közül a büntetést kitöltötte vagy lerögzte: 34, míg a többi huszonnégy halasztást kapott.

HIREK.

A belgrádi évforduló.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, június 10.

Távirat Belgrádból: A királygyilkosság évfordulóján a hatóság betiltotta a mulatságokat.

Tehát egy kissé mégis gyászolnak. Gyászt viselnek a halottért, a kit ők öltek meg. És elhallgat a zene hangja, a szórakozás — Szerbia nemzeti ünnepén . . .

Holnap lesz egy éve. Esztendő fordulója a vérrel, iszonyattal telt napnak, a melyen a szerb királyi párt a nép nevében megölték. Azután üdvözölték a szerbek a szabadságot. Soha a világ oly iszonyattal nem fogadta a szabadság hajnalának hasadását s a leáldozó nap is az ég pereméről vérsugarakat lövelt.

Am míg másutt iszonyattal fordultak el Szerbia felől, a jó szerb nép örömmámort ült, a templomok hálaénekektől visszhangzottak s a köznép ajakán fel-felcsendült a zsoltosma hangja: „Hála, hála . . .” Sándor király is csak ember volt. Ő sem kerülhette ki a halálos gyilkot, róla sem pattanhattak vissza a golyók, meghalt, mint egy hős. S míg a gyilkosok ádáz vak dühökben vért lihegve taposták a királyi hullákat, azalatt feltetszett a hajnali csillag, a fényt, az üdvöthöz . . .

S nem volt ki megsirassa a meggyilkoltakat s nem volt, ki szájalmat érezzen a népek és országok fejének ily szörnyű elbukásán. Másnap nem zúgtak a harangok, nem hirdették a szárnyra kelt szelőknek, hogy ma temetik a koronás főt, hogy ma a nemzetnek nagy gyásza van. Nem zarándokolt el a nép az ország nagy halottjának koporsójához, nem hintett rá rózsát, virágot; utálva kerülte el a házat, hol az erőszakosság bölcsőjét ringatták.

És eltemették a nagy hőst. Királyi testét nem kísérték végső útjára a népek ezrei, nem zengtek gyászdalokat neki. Ráfördítették a dohos kripta rozsdás ajtaját s oda tették övéi közé, kik örök álmukat zavartalanul alusszák. Elmúlása és végtisztessége olyan volt, mint egy leszurt utonálló.

S harmadnap felsütött a nap, s mintha ezuttal fényesebben ragyogott volna, csak úgy ontotta aranyos sugarait a sötét éjjeli Szerbiára. A rémes emlékü palota homlokán új címer díszelgett s a vértől borított bársonyos trónszékben egy új király osztotta áldását a népek ezreinek.

Hamar behegejt a seb, melyet Sándor király halála ütött a nép szívében. S kik tegnap mámoros tört ültek egy király halála fölött, ma ugyanazok lázasan siettek egy új koronás fogadása elé, hogy lerakják hódolauk legszen-

tebb jelvényeit, hogy letegyék kezébe hűségük és szeretetük szimbolumát.

S míg a menet a triumfusi menetben közelgett a palota elé, újra megszólaltak a templomokban az orgonák lágy hangja, hálát adni a bosszuálló Istennek. De a templom falain is át-áttört a nép éltető üdvörlalgása.

Azóta nem hullámzik a szerb nép kedélye, csak nagy néha vegyül a meglegedés közé a zugolódás egy-egy atomja.

Egy kevés izlésre vall, hogy az évfordulót csendben, a gyásznak egy és más külső jelével tartják meg. De egy királyt nem gyászol másként a népe, mint azzal, hogy betiltja a mulatságokat. Nem. Ez kevés, még akkor is, ha a királyt maga a nép ölte meg.

— A király elutazása. Ő felsége ma hosszabb kihallgatáson fogadta Tisza István gróf miniszterelnököt. A király délután kíséretével együtt kihajtatott a nyugati pályaudvarra, hol a tisztelgésre megjelent főpolgármesterrel és főkapitánnyal néhány szót váltva, külön vonatán Bécsbe utazott.

— Letics püspök Aradon. Megirtuk, hogy Letics György temesvári szerb püspök az óhitű naptár szerint Péter-Pál napján július 12-én Aradra jön, hogy itteni híveit megismerje. A mint értesülünk, a püspök itt időzése alatt Setankovics Miklós Máv. üzletvezető vendége lesz, a ki ma Temesvárra utazott, hogy Letics püspököt a maga részéről is meghívja.

— A függetlenségi párt értekezlete. A függetlenségi és negyvennyolcas párt ma este Komjáthy Béla alelnök vezetésével ülést tartott, a melyen hosszabb vita után elhatározták, hogy az indemnitás ellen állást foglalnak. Ezután elvben kimondták, hogy Tisza István gróf ellen, miután nem tett semmit se ígéreteinek beváltására, erős harcot indítanak, az indemnitást pedig nem szavazzák meg.

— Ausztria-Magyarország és a háboru. Londonból táviratozzák. Egy titkos távirat szerint, a melyet Ausztria-Magyarország küldött Oroszországnak, az osztrák-magyar monarchia csapatokat szállít a galíciai határra. A csapatszállításoknak az a célja, hogy a mennyiben a japánok Port Arturt beveszik, a lengyelek Oroszországban ne támaszthassanak nagyobb zavargásokat. A londoni jelentés eddig megerősítve nincs.

— Bánffy Dezső mandátuma. Budapestről táviratozzák: A képviselőház igazoló állandó választmánya ma délelőtt tizenkét órakor Pörös László elnöklete alatt ülést tartott, amelyen vizsgálat alá vette báró Bánffy Dezső képviselői megbízó levelét és miután azt szabályszerűen kiállítottak találta, nevezett képviselőt a kérvényezésre kiszabott 30 napi határidő fentartásával igazolt képviselőnek mondotta ki.

— A kvóta. Bécsből táviratozzák: Az osztrák kvotabizottság ma tartott ülésén rövid tanácskozás után fentartotta múlt évi határozatát, amely megegyezik a magyar határozattal.

— A hadügyminiszter a csepeli löszergyárban. Pitreich lovag közös hadügyminiszter, a mint Budapestről táviratozzák, ma Thiele Frigyes altábornagy, a tűzéségi arzenál igazgatója, Krobotin Sándor lovag vezérőrnagy, Urbán Nándor alezredes és Klingspor Guidó báró őrnagy szárnysegéde, valamint a magyar delegáció több tagja kíséretében a Weisz Manfréd cég löszergyárát a Csepelszigeten behatóan megsejmelte.

— Tisza Lajos szobra. Lélekemelő ünnepe lesz Szegednek vasárnap, a hó 12-én, abból az alkalmából, hogy a város ujjaalkotásának negyedszázados évfordulóján átadja a nyilvános-

ságnak Tisza Lajos ércebeöntött emléksobrát. A szobor a városi székhelytel szemben, a Széchenyi-téren van elhelyezve. *Fadrusz* János műve a szobor, a mely polgári ruhában ábrázolja Tisza Lajos grófot, bittal a kezében, a mint a rakparton áll és nézi, hogy három izmos kubi-kos munkás a part megerősítésén dolgozik. Az ünnepségen jelen lesznek a kormány részéről *Tisza István* gróf miniszterelnök, *Tallán* Béla földmívelésügyi miniszter és *Nyiri Sándor* honvédelmi miniszter, valamint *Sándor* János belügyi és *Bernáth* Géza dr. igazságügyi államtitkár. A mai napon tudatták továbbá jövetelüket *Berevicsy* Albert közoktatásügyi miniszter, *Plósz* Sándor igazságügyi miniszter, *Gromon* Dezső honvédelmi miniszteri államtitkár és *Márkus* József, Budapest székesfőváros főpolgármestere.

— Fogynak a kardvivők. Azokról a híres egyetemi ifjakról van szó, a kik valamikor a hős *Abdul Kerim* basának a magyar ifjak által adományozott diszkardot vitték. Olyan nagy sor és szép misszió volt ez a kitüntetés, hogy akárhányan ma is, a férfikor delén, büszkén emlegetik, hogy ők is a kardvivők közül valók. A küldöttség tagjai voltak *Barabás* Béla dr. és *Lukács* Gyula orsz. képviselők, akkor egyetemi ifjak és *Szűcs* pátri, a ki ez idő szerint a képviselőháznak egy népszerű terem-biztos. Az idők mulásának egyik szomorú jele, hogy a híres konstantinápolyi magyar deputáció, a kardvivő küldöttség tagjai is hullnak, fogynak. Most is egyikük halálát jelentik táviratban Tordáról: *Thorockay* Lajos, a marostordai szabadelvűpárt elnöke, tegnap 48 éves korában meghalt. Halála az egész vidéken, hol nagy tekintélynek örvendett, nagy részvétet kelt. *Thorockay* Lajos egyike volt azoknak a magyar ifjaknak, a kik 1877-ben *Abdul Kerim*nek diszkardot vittek; *Bágya* Kálmánnal együtt, a ki 25 évvel ezelőtt kora sirba szállott, ő volt a kolozsvári egyetem küldöttje. *Thorockay* a magyar ifjak közül kitűnt délceg alakjával és férfias szépségével. *Milassin* Károly után, a ki mint szabadkai rendőrfőkapitány halt meg, *Thorockay* Lajos a harmadik a magyar ifjuság küldöttei közül, akit a halál elragadott.

— Fenyő Sándort hazahozták. Fővárosi tudósítónk táviratozza: *Fenyő* Sándor, az erkölcstelen üzemei miatt letartóztatott lapszerkesztő, a kinek kiadatását a *lausannei* szövetség tanács kimondta, ma este erős csendőri fedezet alatt Budapestre érkezett. A törvényszéknek adták át, a hol nyomban vizsgálati fogságba helyezték.

— Előléptetés a szolgálaton kívül. *Wolfner* Tivadar orsz. képviselő, szolgálaton kívüli honvédszázadosnagyt, ő felsége, a mint lapunknak táviratozzák, századosná léptette elő. A kinevezést, a rendeleti közlöny legközelebbi száma fogja közölni.

— Az aradi selyemgubóbevéltés. Több ízben megemlékeztünk róla, hogy a szegszárdi központi selyemgubóbevéltőtelep kiküldöttje helyiséget kért a varostól két-három hétre, hogy ott a selyemgubók bevéltését eszközölhesse. Miután alkalmas városi helyiség nem találtakozott, *Varjassy* Lajos h. polgármester, gazdasági tanácsos átírt az aradi katonai állomásparancsnoksághoz hogy engedje át e célra az *Aulich*-utcai lovardát. Sok sürgetés után végre ma megérkezett a parancsnokság átirata, amelyben értesíti a tanácsot, hogy a lovardát kész a megjelölt időtartamra átengedni.

— Lippa szenzációja. *Lippáról* írják, hogy *Jelinek* Ignác, a *Jelinek* és *Róth* cég egyik tagja, aki ellen a temesvári kir. ügyészség vizsgálatot folytat, büntetése elől megszökött. A dolog előzménye tudvalevőleg az, hogy *Jelinek* raktárát 450.000 koronára biztosította és

miután a raktárból mindent elszállított, azt felgyújtotta. Jelinek ezért vizsgálati fogságban is volt. A szakértők most negyven napi munka után beadták szakvéleményüket, mely fölöttébb kedvezőtlen volt a cégre. *Jelinek* bizonyára tudomást szerzett a szakértő vélemény kedvezőtlenességéről és ezért meg is szökött. A másik cégtárs, *Róth* J. súlyosan beteg és alig volt aktív része az egész bűnyűben. A vizsgálat azonban ellene is folyik. Jelineket most köröztetik.

— Az aradi kir. közjegyzői kamara közlése teszi, hogy az áthelyezés folytán üresedésben levő dévai kir. közjegyzői állásra, annak betöltéséig, helyettesül dr. *Halász* Ákos marosillyei kir. közjegyzőt kirendelte.

— Jókai hagyatéka. Budapesti tudósítónk táviratozza: Ma délelőtt tartották meg *Jókai* Mór hagyatékainak ügyében a hagyatéki tárgyalást a budapesti hetedik kerületi járásbíró-ságnál. A tárgyaláson megjelent *Fesztly* Árpádné szül. *Jókai* Róza, az elhunyt költő leánya is. *Fesztly* kijelentette, hogy a nagy halott iránti kegyeletből nem támadja meg a végrendeletet, de követeli, hogy a köteles részt adják ki neki.

— Házasságok. *Rigler* András dr. június 11-én tartja esküvőjét Budapesten *Szárnyassy* Emmikével, néhai *Szárnyassy* Béla dr. ujaradi járási orvos leányával.

Kiss János m. kir. államvasuti hivatalnok holnap, szombaton délután 6 órakor tartja esküvőjét a minoriták aradi templomában *Czirák* Alajos egyenruha-szállító bájos leányával, *Rózsika* kisasszonnyal.

— Olcsóbb lesz a kéményseprés. Az aradi kéményseprő mesterek aligha fogadják olyan örömmel ezt a hírt, mint a háztulajdonosok. Olcsóbb lesz a kéményseprés! A város jogügyi bizottsága ugyanis a maga részéről elfogadta azt az új szabályrendelet tervezetet, amelyet a kéményseprésre nézve egy kiküldött ad hoc bizottság állított össze. Az új szabályrendelet szerint a kéményseprési díjak a felére szállnak le, kimondva, hogy a mesterek a kéményseprés folytán okozott károkért személyesen felelősek, és hogy mindegyik a saját kerületében tartozik lakni. Amennyiben a kéményseprő háromszor vét a szabályrendelet ellen és háromszor meg is büntetik, negyedszer elvehetik tőle az engedélyét, illetve munkakörét is.

— Anyakönyvvezetői kinevezés. A belügy-minisztérium vezetésével megbízott m. kir. miniszterelnök Arad vármegyében a ternevai anyakönyvi kerületbe *Stengl* Andor jegyzői irnokot, a születési és halotti anyakönyvek vezetésére szorítókozó hatáskörrel, anyakönyvvezetőhelyettesé nevezte ki.

— Egy községi jegyző hirtelen halála. *Milován* Pál, 62 éves nyugalmazott *mondorlaki* községi jegyző tegnap Aradra jött, hogy vejét meglátogassa. Az aggastyán az egyik szállodában vett lakást. Ma reggel még igen vígan beszélgetett, déltájban azonban hirtelen rosszul lett, összeesett és meghalt. A rendőrség részéről *Kovács* Antal rendőrhadnagy és *Tisch* Mór dr. mentek ki a helyszínére, ahol konstatálták, hogy *Milován* Pált szívizélhűdés érte. A holttestet vejének, *Moldován* János takarékpénztári tisztviselőnek lakására szállították. Az öreg ember halálát vejen kívül fia, *Milován* Valér *mondorlaki* községi jegyző siratja.

— Vas Gereben emléke. Ma érkezett Arad város tanácsához az országos irodalmi szövetség meghívója, amelyben felhívja a várost, hogy képviseltesse magát a *Vas Gereben* szülőházán elhelyezett emléktábla leleplezésénél a tolnamegyei *Fürdő* községben. Hogy a város küld-e ki valakit, arról a holnapi tanácsülés határoz.

— Halálozások. Osz. *Husserl* Samuné, született *Groszmann* Mária szerdán éjjel, hetven éves korában meghalt. *Groszmann* Jakab dr. aradi orvos nővérét, *Stern* M. A. aradi kereskedő pedig anyósát gyászolja az elhunyt

urnőben, a kinek holttestét Aradra szállították, s ma délután, nagy részvét mellett temették el.

Kiss Lajos vingai ügyvéd tegnap rövid szenvedés után 64 éves korában elhunyt. Temetése holnap lesz, melyet *Szabolcska* Mihály temesvári ev. ref. lelkész fog végezni.

— Meggyilkoltatta a férjét. A békésgyulai Nyisztor-ügyhöz nagyjában hasonló eset jelentenek Nyitráról. A Nyitrához közelfekvő *Nagykerék* községben *Hutala* András kisgazdát ma délbén, mikor családjával ebédelt, az ablakon keresztül agyonlőtték. *Hutala* adósa volt egy községbeli legénynek, aki a tartozás fejében el akarta árvereztetni adósa házat. A legénnyel *Hutaláné* viszonyt folytatott és midőn a legény szándékáról értesült, rá vette azt, hogy gyilkolja meg az urát és vegye őt feleségül, mert ilyen módon mégis csak megmarad a ház. Az elvetemedett asszonyt és szeretőjét letartóztatták.

— A konkurrenca és a vasedények. Szegeden a cseh edénygyár egyik megbízottja azt a feljelentést tette a rendőrségen, hogy a losonci vas- és fémedénygyár edényeiben antimonium található, amelyet az ecetes étel felold s amely így az egészségre veszedelmessé válik. A feljelentés következtében a szegedi rendőrség vizsgálatot rendelt el s a város vegyész megállapította, hogy a losonci gyár edényei káros hatásúak. A rendőrség azonban ennek konstatálásával nem elégedett meg s a vaskereskedésekben levő edényeket sorra megvizsgálatta, aminek következtében aztán az derült ki, hogy az osztrák gyárakban készült edények a magyar gyár edényeinél sokkalta több antimoniumot tartalmaznak s azoknál jóval veszélyesebbek. A rendőrség a vizsgálat eredménye után az ily edények árusítását betiltotta, nem kis bosszuságra az osztrák gyárak embereinek, akik a magyar gyárnak konkurrenciából akartak ártani s akik maguk alatt vágják a fát.

— Letartóztatott sikkasztó. A budapesti rendőrség, amint lapunknak táviratozzák, letartóztatta *Schlinger* Lajos margittai születésű 28 éves mézszarost, aki még 1903. júliusban *Schwarz* Samu kereskedőtől 858 koronát sikkasztott és megszökött Amerikába. *Schlinger* most azt hitte, hogy megszűnt ellene a büntető eljárás és visszatért a fővárosba, ahol a Lónyay-utca 20. számú házban vett ki lakást. A rendőrség itt kinyomozta és tegnap letartóztatta. Ma átkísérték a budapesti ügyészségre.

— Letartóztatott váltóhamisító. A budapesti kir. törvényszék távirati megkeresésére a temesvári rendőrség tegnap este egyik belvárosi szállodában letartóztatta *Popper* József nagysz. miklósi illetőségi 55 éves kereskedelmi ügynököt, aki *Révai* Zsigmond budapesti ékszerész kárára 2800 koronás csalást követett el *Popper* az emittett ékszerésztől 2800 korona ékszer vett bizományba, melynek biztosítéka fejében egy ugyanily összegről szóló fedezeti váltót adott *Popper* Jakab és *Fiai* aláírással. *Popper* időközben részint eladta, részint pedig elzalogosította az ékszereket és megszökött. A váltó peresítése alkalmává! kitűnt, hogy a váltón levő aláírás hamis. *Révai* ékszerész följelentette az esetet a budapesti kir. törvényszéknél, melynek vizsgálóbírája azonnal elrendelte *Popper* letartóztatását, melyet tegnap este *Rédei* Gyula temesvári rendőrbiztos fogatatosított. A sikkasztót még tegnap este kihallgatták és ma Budapestre kísérték.

— Ráciu leánya. Egy asszony halt meg tegnap Kolozsvárt, skinek a lelke annyira telve volt egy eszme iránt való szerelemmel, hogy az igazi szerelem is csak ezen az eszmén keresztül érte a szívét. *Koroján* Gyuláné *Rác* Dorina volt ez a fiatal asszony, *Koroján* Gyula kolozsvári ügyvéd felesége. *Rác*-Rátiu nagy-szebeni ügyvédnek, a hirhedt oláh agitátornak a leánya volt. Férjével a szegedi börtönben ismerkedett meg, ahova a memorandum-pör után *Koroján* és *Rác*ot is csukták, akinek családja Szegedre költözött akkor és nap-nap után

bementek a börtönbe meglátogatni Rácot. A pánoláh eszmékért izzóan lelkesedő, ruháján oláh nemzeti színeket viselő Rác kisasszonyt, a ki maga is vezető részt kért minden oláh agitációból, annyira megkapta Koróján konok oláhsága, hogy bár az aránytalanul idősebb volt nála, mégis feleségül ment hozzá, mikor királyi kegyelemmel a börtönből kiszabadult. Nem a szerelem, de az eszméhez való szenvedelmes ragaszkodás hozta létre a házasságot, a melynek most a korai halál végét szakította.

— **Henrik herceg és egy fuvaros.** Bizonyára nem fordult még elő, hogy egy királyi herceg megjutalmazott egy — gorombaságot. Az a herceg, aki ezt megcselekedte, Vilmos császár öccse, **Henrik** herceg tengernagy. Néhány nap előtt — írják Berlinből — a herceg kikocsizott az automobiljával, amelyet ő maga hajtott. Amint egy forgalmas utcán keresztül akart száguldani, kis akadály került az automobil elé: valami teherkocsi, mely kényelmes lassúsággal dőcögött az út közepén. A herceg hiába tükkölt, a kocsi még a fülét sem mozgatta s eszé ágában sem volt, hogy kitérjen az automobil előtt. A gépkocsit tudvaleg a szívük mélyéből gyűlöltek a fuvarosok; természetes ellenségüknek tekintik azt s ahol lehet, bajt okoznak neki. A herceg türelmével nem ment semmire s végre a türelmét vesztve, nagynehezen kitért a teherkocsinak, de ez alkalommal csaknem felbillent a gépkocsi. A herceg bosszankodott, de tovább akart száguldani. E pillanatban azonban a kocsi odakiáltott hozzá:

— Te marha, azt vártad, hogy én térjek ki neked?

No, ilyesmit még nem mondtak királyi hercegnek. Henrik herceg annyira meglepődött a gorombaság hallatára, hogy hirtelen megalította a gépet. Kísérője pedig kiszállt és a kocsihoz ment, aki közönyösen hajtotta tovább a lovait. A herceg kísérője megkérdezte a kocsiat, vajon azt a „marhat“ a királyi fenségre értet-e? A kocsi vére elhült az ijedségtől, amikor a királyi fenségről hallott.

— Királyi fenség? Vigyen el az ördög, ha tudtam, hogy ő az! — kiáltotta a kocsi ijedten.

— Nos, — felelte a herceg kísérője, — erről a királyi fenség is meg van győződve. Fogja ezt — ezzel egy 10 márkás aranyat nyújtott át a bámuló kocsiának — ezt magának ajándékozza a fenség, mert maga az első ember, aki neki azt merte mondani: „marha“.

Mire a kocsi magához tért ámulatából, az automobil már messze száguldott.

— **Borzalmas népitéslet.** Nyitráról írják: Verbóc községben a csürhére járó sertések közül néhány darab a múlt héten hirtelen elhullott. Az állatorvos megállapította, hogy a sertéseket megmérgezték. Tegnapelőtt hajnalban **Priha** Antal odaváló napszámos észrevette, hogy a sertéslegelén **Fabula** Máté valamit elszórt. Rögön utána ment és több helyen sült málédarabot talált, amibe mérgező volt keverve. **Priha** összeszedte a talált málédarabokat és bevitte a község házára, ahol elmondta, hogy azokat **Fabula** szórta szét. **Fabula** ugyanis kanász volt a községnél, de iszákossága miatt a tavasszal elbocsátották. Mikor a lakosság megtudta, hogy ki a mérgező, a megkárosított emberek körülvették **Fabula** lakását, aki menekülni akart, de még az udvaron elfogták s a saját udvarán agyonverték. Felesége térdnélküli kért az embereket, hogy ne bántásák az urát s mikor ez nem használt, a község házára futott segítségért, de mire onnan a bíróval visszatért, az udvaron már csak a férje összeroncalt holttestét találta meg.

— **A magyar amerikai hajóját.** A Fiuméből induló hajók pompás berendezését, az ellátás és az utasokkal való bánásmód jóságát bizonyítja az a nyilatkozat, amelyet az „**Uitonia**“ hajón utazó kivándorlók a következőképpen állítottak ki: „Nyilatkozat. Mi alólirottak ezenel kijelentjük, hogy a Chief steward Mr. Green valamint Wilson ur az **Uitonia** személyszállító hajó harmadik osztályu főpincére és az ő vezetése folytán a harmadik osztályu kiszolgáló személyzet, utazásunk alatt tett kiszolgálásukért teljes és őszinte megelégedésünket minden tekintetben kiérdemelték. Ezen aláírást és nyilatkozatot

szívesen megadjuk. Az Atlanti Óceánon, az „**Uitonia**“ hajón 1904. május hó 19 én.“ Ez az elismerő nyilatkozat 200 aláírással ellátva érkezett be a Központi Menetjegyiroda igazgatóságához. Fiuméből legközelebb, június 15 én ismét az **Uitonia**, június 28-án pedig a **Slavonia** indult New-Yorkba. A jegy árában bent foglaltatik két napi ellátás már Fiumében és teljes ellátás a hajón. Díjtalan felvilágosítást ad és előjegyzéseket elfogad a Központi Menetjegyiroda képviselője: **Sági Henrik** Aradon.

— **Cselédleányból grófnő.** Rövid idővel ez előtt hozták a lapok, hogy **Pisano Battista**, aki egy pár év előtt Amerikába utazott ki, hazatért, a feleségét a szeretőjével együtt találta. Felhíborodásában a keze ügyébe esett kalapácsal leütötte a hűtlen asszonyt. Ez a feleséggyilkosság egy szenzációs regény utolsó felvonása, a melyhez hasonló alig fordult elő. A meggyilkolt jogtalanul használta a **Tolle** grófnő nevet, igazi neve **Bellomo Emma** volt. **Bellomo** 14 éves korában Nizzában szolgált egy polgári családnál, a hol **Pisano**val ismerekedett meg, a ki nőül is vette. **Pisano** egyszerű kőműves volt, a kinek a keresete a mindennapi szükséglet kielégítésére elégséges volt és így boldogan élhettek. Fiatal és gyönyörű felssége azonban olyan fényűzést fejtett ki, hogy **Pisano**, — a ki előtt feleségének minden kívánsága parancs volt — letért a tisztesség útjáról és pénzhamisító lett. Mikor bűnössége kiderült, a rendőrség elől Tunisba menekült, a hol évekig élt együtt egy nővel, a kítől két gyermeke is született. A mikor azonban az elcsábított nő lelvéssel fenyegette **Pisano**t, ha nőül nem veszi, **Pisano** Amerikába szökött, a hol Európába való visszatéréseig tartózkodott. A tüzes felesége ezalatt sorra hódította a citromok hazájában az előkelőségeket. Férje szökése után **Nizzába** utazott, a hol **Torre** gróffal ismerkedett meg. A gróffal 14 évig élt együtt és a gróf halála után ő lett a nagy vagyon egyedüli örököse. Az irni és olvasni nem tudó cselédleány teljesen beleéltte magát a grófságba, belépett a nagyvilágba és felnőtt korában tanult meg franciául, németül és angolul. Majd sorra volt viszonya miniszterekkel államférfiakkal, diplomatákkal, akitől a legtitkosabb államügyeket is megtudta. Az így megtudott államtitkokat a külföldi államoknak különösen Oroszországnak adta el, amelyért természetesen sok pénzt kapott. Az orosz tisztekkel különösen nagyon jó viszonyban volt, legutóbb pedig **Port Arthurba** utazott, ahol igen melegen érdeklődött az oroszok dolgai után. **Port Arthur**ból való visszatérése után aprivalei gyönyörű villájában pihente ki uti kalandjait. Az ágrófnő azonban nem feledkezett meg teljesen férjéről, a kinek állandóan pénzt küldött Amerikába. Majd megkérte, hogy térjen vissza hozzá, de természetesen csak azért, hogy elválasszassa magát tőle. Csak hogy a pénzküldésnél összevesztek. — A férfi keveselte a felajánlott összeget és felhíborodásában a kéznél levő kalapácsal leütötte a feleségét, aki az egész életét megrendontotta. **Kalandornő** végrendeletében — amelyben megírja, hogy ismételtén **Port Arthurba** fog utazni — vagyonát a ventimigliai kórházra hagyja. Így végződött a kalandornő regénye.

— **Kedvező alkalom** kínálkozik városunk közönségének nyári szükségleti cikkek rendkívül olcsó beszerzésére. Az előre haladott szezon miatt ugyanis **Porter Vilmos** Nagy Aruháza Aradon a Szabadságtéren raktáron lévő összes nyári készletet leszállított gyári árák mellett árusítja. Különösen kiemelendő a sokféle cikkek közül a gyermekkocsi, valamint az uti kosár készlet, amelyek rendkívül nagy választékban vannak képviselve. Piaci táskák, kézi bőröndök, divat és toliett cikkek, disz-műaruk, cipők, gyermekjátékok stb. szintén nagy mennyiségben vannak felhalmozva. Az árák pedig határozottan minden versenyen felül állanak.

— **Parketta** tükörfényes lesz **Vojtek** és **Weisz**-féle parkett-viasz használatától. 1 doboz 1 korona. 44

S z e s z ű z l e t.

— Június 10. —

Mai jegyzéseink: Kész árú nagyban nyers szesz 149 korona, kicsinyben 152 korona; finomított szesz nagyban 152 korona, kicsinyben 154 korona hordó nélkül, per 100 liter %, beleértve 70 korona fogyasztási adót. Szárazított moslék 12:80—13— korona mmásanként.

Letartóztatott bankbizományos.

(Bűnös manipuláció váltókkal.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, június 10.

A budapesti rendőrség ma letartóztatta **Harkányi** (Haberfeld) Ignácot, egy fővárosi bankbizományos-üzlet tulajdonosát, aki ellen csalás, uzsora és okmányhamisítás miatt tettek följelentést. **Harkányi** irodája a Mérleg-utca 3. száma alatt, van ahonnan az egész országot elárasztotta prospektusaival. Leginkább azzal foglalkozott, hogy váltó-leszámitolásokat közvetített és ingatlanokra nagyobb kölcsönöket szerzett. Főüzlete azonban az volt, hogy nehezen behajtható, de még értéktelenné nem lett váltókat potom áron összevásárolt és kedvező pillanatban előnyösen értékesített. Merész váltómanipulációi eddig nem jártak nagyobb kellemetlenségekkel, amíg aztán szerencséjében bizva, olyan váltóüzletekbe bocsátkozott, amelyek végül a börtönbe juttatták. Műszerét érdemes részletesen ismertetni, hogy mások okuljanak rajta.

Egy **Szilády** nevű fiatalember, még 1899-ben, amikor kiskorú volt, **Brück** Dávid pénzügyőnek huszonkétezer koronáról szóló váltót adott át értékesítés végett. Csak kilencezerhatszáz korona készpénzt kapott és megelégedett azzal az ígérettel, hogy a hátralevő összeget kisebb részletekben utóbb kapja meg. A hiányzó 12.400 korona kifizetése azonban máig sem történt meg.

Brück ellen **Harkányi**, a kinek néhány száz koronával tartozott, időközben polgári pert indított, amelyben **Brück**öt elmarasztalták. A bírósági végrehajtás eredménye az lett, hogy **Harkányi** nagyon csekély összeg fejében birtokába jutott a **Szilády**-féle váltónak. Ezt peresítette is. A földbirtokos nem akarta beváltani s a Halas melletti birtokkal szemben való végrehajtás ellen kifogásokkal élt. Ezek szerint ő a váltó aláírásakor még kiskorú volt; továbbá a kezezetlen, biankó-váltón a keletet hamisították, tudniillik három esztendőre, 1902-re postdatálták, „utókeltezték“.

A bankbizományos erre tárgyalásokba bocsátkozott **Szilády**val. Ez késznek nyilatkozott a váltó elismerésére, arra az esetre, ha **Harkányi** 4000 koronányi hitelt nyújt neki és egy évi halasztást ad a 23.000 koronás váltó kifizetésére, amelyért **Szilády** csak 9600 koronát kapott, tehát csak ennyit kell neki kifizetnie érte, **Harkányi** bele ment ebbe, és a földbirtokos visszavonta kifogásait.

De a bankbizományos nem váltotta be az ígértét. A földbirtokos színét se látta a kikötött 4000 koronának. Sőt **Harkányi** azonkívül peresítette is, a váltót **Krausz** nevű apósa nevében, aki utólag mint a váltó tulajdonosa szerepelt. **Szilády**t elítélték s e hónap 11-ikére, hogy a 22.000 koronát behajthassák, elrendelték az árverést birtokára.

Szilády pedig minderre azzal felelt, hogy följelentést tett, háromszoros bűnnel is vádolva **Harkányi**t. Az uzsora és csalás ténye abban nyilvánul, hogy **Harkányi** a 22.000 koronás váltót potom áron szerezte meg csalárd fondorlattal s a birtokra árverést tüzetett ki; az okirathamisítás pedig abban, hogy a biankó-váltó keltét három évvel későbbre kitöltte.

A bankbizományos, a kít tegnap és ma órákon át vallattak a főkapitányságon, azt mondtotta, hogy ő törvényes módon jutott a váltóhoz s tagadta, hogy csalt s a váltó dátumát meghamisította. **Markovics** Ince rendőrfogalmazó azonban tagadása ellenére is letartóztatta a rendőrségi nyomozás alapján.

NAPIREND.

Junius 11. Szombat. Róm. kath. naptár: Barnabás. — Protestáns naptár: Barnabás. — Izraelita naptár: Sabbat, Selach. — Görög-keleti naptár (május 29.): Teodózia. — A nap két 3 óra 47 perckor, nyugszik 7 óra 39 perckor. Kölcsey-könyvtár. Nyitva van hétfőn, szerdán és szombaton délelőtt 11 $\frac{1}{2}$ —12 $\frac{1}{2}$ óráig; kedden, csütörtökön és pénteken délután 1 $\frac{1}{2}$ —2 $\frac{1}{2}$ óráig; vasárnap és ünnepnapokon zárva. Helyiség: Erekléyemuseum helyisége mellett ülésterem. Időjárás. A központi meteorológiai-intézetnek Aradra küldött táviratai szerint a mai napra a következő időjárás várható: Meleg, elvélve csapadék, zivatarok. Junius 11. Hegyközségi ülés Kovaszinon délelőtt 9 órakor

KÖZGAZDASÁG ÉS KÖZLEKEDÉS.

Aradi heti gabonavásár.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, június 10.

Mintha a májusban elmaradt esőzést megkésztetve kapnánk, úgy esik nap nap után, hol kisebb, hol nagyobb mértékben, réha valóságos felhőszakadásunk van.

Vetéseinkre nem bír előzinyel a sok eső, a buzánál bár elősegítette a minőség javulását, míg a többi vetésekre ez ideig elég esőt kaptunk.

Az üzlet elég élénk menetű. Gazdáink látják már a termési eredményeket, mely nem oly mostoha, mint előbb azt hirdették, azért készletük nagy részét eladják. Ma elkelt mintegy 1000 mm. buza és 600 mm. tengeri napi áron felül is.

Mai gabona-árak: Az árak, 50 kilogramm súlyegységet véve alapszámításnak, korona értékben:

Buza I-ső minőségű 8.40—8.50.

Buza közép 8.20—8.30.

Tengeri 5.10—5.30.

Rozs névleges jegyzés 5.90—6.00.

Arpa névleges jegyzés 5.60—5.70.

Zab névleges jegyzés 5.50—5.60.

Irányzat lanyhább.

— Fizetéseketelenségek. A bécsi Creditoren Verein a következő fizetéseketelenségekről tesz jelentést: Kohn Jakab, Müzzuschlag. — Herzog József, Nagy-Kanizsa. — Ziereinger János és Paulina, Bécs. — Krstic Zvetozár, Zimony. — Kramer Róza, Sniatyn. — Mansberg Juda, Zlocow.

Budapesti áru- és értéktőzsde.

— Az Aradi Közlöny távirati tudósítása. —

Budapest, június 10.

Delitőzsde. Buzakinálát mérsékelt, vételkedv korlátozt. Lanyha irányzat mellett 22,000 métermáza került forgalomba, 5—7 $\frac{1}{2}$ fillérrel olcsóbb árakon. Egyéb gabonanemek 5 fillérrel olcsóbbak. Időjárás esős.

Estitőzsde. Berlin $\frac{1}{2}$ olcsóbb, Páris 10 magasabb.

Zárulat 12 órakor:

Buza októberre	9.13—9.14
Rozs októberre	6.84—6.85
Zab októberre	5.90—5.91
Tengeri júliusra	5.28—5.29
Tengeri augusztusra	5.40—5.41
Tengeri szeptemberre	5.54—5.55
Repce augusztusra	10.50—10.60

Zárulat 5 órakor:

Buza októberre	9.09—9.10
Rozs októberre	6.83—6.84
Zab októberre	5.90—5.91
Tengeri júliusra	5.27—5.28
Tengeri augusztusra	5.39—5.40
Tengeri szeptemberre	5.54—5.55
Repce augusztusra	10.50—10.60

Zárulat 5 órakor:

Osztrák hitelrészvény	639.75
Magyar hitelrészvény	744.—
Leszámitolóbank részvény	450.—
Rima-Murányi vasmű részvény	485.—
Osztrák-magyar államvasúti részvény	633.75
Közúti vasút	572.—
Városi villamos vasút részvény	328.50

Budapest-kőbányai sertéskereskedelem.

— Junius 10. —

Magyar elbrendű: Öreg nehéz páronként 400 kilogramm felül sulyban — fillérig; öreg közép páronként 300—400 kilogramm sulyban — fillérig; fiatal nehéz páronként 320 kilogramm felül sulyban 114—115 fillérig; fiatal közép páronként 251—320 kilogramm terjedő sulyban 115—116 fillérig; fiatal könnyű páronként 250 kilogramm terjedő sulyban 115—116 fillérig. Szerbiai: Nehéz páronként 260 kilogramm felül sulyban 110—112 fillérig; közép páronként 240—260 kilo-

grammig terjedő sulyban 112—114 fillérig; könnyű páronként 240 kilogramm terjedő sulyban 112—114 fillérig. Sertéselészlet: Junius 7. napján volt készlet 37,097 darab, junius 8. napján félhajtattott 441 darab, junius 8. napján elszállítottott 530 darab, junius 9. napján maradt készlet 37,008 darab.

A hizott sertéselészlet irányzata: Lanyha.

CSARNOK.

Tógyerka megszabadul.

Irta: Abonyf Árpád. [4]

(Vége.)

Reggeli hét óra tájban aztán elhagyta a sziklát és gyorsan lesietett az alsó utra.

Ott a fenyves szélén megállt, s hosszúnyelű baltájára támaszkodva, türelmesen várakozott, míg a kegyelmes asszony megérkezik.

Ratibor-Sellingen Anzelm Mária Livio herceg felesége, született Altburg-Holmershafen Wilhelmine grófnő kocsija néhány perccel nyolc óra előtt csakugyan megállt a fenyves szélén, s a hercegasszony kiszállt. Senki sem kísérté. A kocsis alázatosan kalapot emelt és elhajtattott.

Tógyerka szintén lekapta kucsmáját, s úgy állt ott szorongó lelki aggodalommal a kegyelmes asszony előtt, ki egy pillanatig hideg figyelemmel nézte, mint egy olajbarna kőszént, valamely szegény ember sirján.

A hercegasszony nyilván meg volt elégedve a szemlével, mert így szólt:

— Tegye föl a kalapját.

— Kucsmám van, mariásza — felelte a legény.

— Eh, bien . . . hát tegye föl a kucsmáját — parancsolta könnyedén elmosolyodva a hercegnő, s intett, hogy vezesse. Kezdi a sétát.

Tógyerka engedelmeskedett. Belépett a fenyvesbe, s csakhamar gyönyörű uton vezetette tovább a delnőt, ki igen jóságosnak és leereszkedőnek mutatkozott. Nyulánk, magas fiatal asszony volt a hercegnő, de nagyon sápadt. Melléből, amelynek leányos, finom formái alig emelkedtek ki a csipke alól, ajkaira időnkint száraz köhögés tolakodott. Az oláh sajnálkozva csóválta fejét, s a maga gyermekes ösztönességével eképpen vigasztalta:

— Ne félj, mariásza, majd meggyógyulsz.

A tolvaj Petrov felesége is úgy köhögött, hogy majd megszakadt, mégis meggyógyult. Igyál meleg kecsketejét, nincs jobb ilyenkor a meleg kecsketejnél.

A hercegasszony mosolyogva hallgatta a jólelkű tanácsot, de nem válaszolt. Tógyerka aztán előhozakodott a maga bajával is. Elmondta, hogy szeretne megszabadulni a szolgálattól, meg a „Vár”-tól, tegyen szót érte az urnó. Inkább felkötötte magát a legelső fára, semhogy benyelje testét az ördög, s itt kellessék hagyni a havast és a szabadságot. Fél a szolgálattól — szabaddítsa meg a kegyelmes urnó, különben meg kell neki halnia menthetetlen.

A választ hamar megkapta.

— Nem tehetem — felelte nyájasan a hercegasszony — mert nem áll hatalmamban.

— Nem? — kérdezte busan az oláh.

— Nem, ez nem áll hatalmamban — ismételte másodsor is a delnő — de nagyon különösnek találom, hogy ily jól megtermett . . . charmant . . . ifju ennyire gyáva.

— Nem vagyok gyáva — mormogta lehajtott fejjel az oláh s vállait vonogatva hozzádunyogta félhangon, a fogai közt; no majd megszabadulok másképpen.

— Fölakasztja magát? — kérdezte tréfásan a hercegnő.

— Igen mariásza, felkötöm magam — válaszolta egyszerűen az oláh.

A delnő mosolygott s félórai lassu séta után visszafordult. A fogat már ott várta az erdőszélén. Midőn felszállt, barátságosan intett Tógyerkának s miközben a hintó a kastyél felé gördült, fázékonyan burkolodzott szelmes felöltőjébe, de e közben kétszer is visszanezített. „Igazán szép fiu” . . . lehelte elmélázva.

Tógyerka egy darabig ott állingált az erdőszélén és nézte a tovahaladó nagyuri fogatot, míg csak egy fordulónál el nem tűnt szemel elől; akkor megfordult és ugyanazon a meredek hegyi uton, melyen lejött, a „Piesca” orom felé kapaszkodott. Tehát mindennek vége! Ha

még az ily nagy, hatalmas uri asszony sem elég hatalmas, hogy meg tudná szabadítani a bajtól, akkor csakugyan nincs segedelem; a „Vár” be fogja nyolni és szétmorzsolja.

Az oláh szomoruan tekintett körül. Milyen szép a havas . . . Sziklái, fái, virágai be drágák, be gyönyörűségesek! S mi jó a napfény! . . . A harkályok, a mókuskák . . . de főleg a napiény és a szabadság . . .

A szabadság, én jó Istenem . . . vége . . .

Tógyerka kihuzta nadrágszíját s néhány perc múlva már ott lógott remekbe formált, hatalmas teste a tölgyfaágon. Göröcsösen összeharapott, véres szája körül egy bolondos pillangó játszadozott . . .

Vasuti közlekedés.

— Érvényes 1904. évi május hó 1-től. —

ARADROL Budapest felé indul:	ARADRA Budapest felől érkezik:
Nagyváradra reggel 5.10	Személyvonat reggel 6.05
Gyorsvonat reggel 8.18	Személysz. tv. reggel 9.10
Személyvonat d. e. 11.25	Gyorsvonat délelőtt 12.12
Gyorsvonat délután 4.16	Személyvonat d. u. 3.29
Személysz. tv. d. u. 4.51	Gyorsvonat este 7.04
Személyvonat este 9.30	Szv. Szolnokról este 9.—
Erdély felé:	Erdély felől:
Személyvonat reggel 6.25	Soborsinról reggel 6.59
Gyorsvonat délután 12.22	Gyorsvonat reggel 8.08
Soborsinról délután 2.04	Személyvonat d. e. 10.50
Személyvonat d. u. 4.02	Radnáról délután 2.36
Radnára délután 6.35	Gyorsvonat délután 4.01
Gyorsvonat este 7.11	Radnáról vas. és ün. e. 8.07
	Személyvonat este 8.50
Temesvár felé:	Temesvár felől:
Személyvonat reggel 6.15	Vegyesvonat d. e. 10.40
Személyvonat d. e. 12.17	Személyvonat d. u. 3.42
Vegyesvonat délután 5.—	Személyvonat éjjel 10.59
Szeged felé:	Szeged felől:
Személyvonat reggel 4.50	Személyvonat reggel 8.35
Vegyesvonat reggel 7.10	Vegyesvonat este 6.59
Személyvonat d. u. 4.06	Személyvonat éjjel 10.33
Brád felé:	Brád felől:
Személyvonat reggel 6.25	Gurahonról svz. reg. 8.03
Vegyesvonat d. u. 12.27	Vegyesvonat délelőtt 11.—
Gurahoncig svz. d. u. 4.25	Személyvonat este 6.49

Motormenetek

Arad—Uj-Szt.-Anna—Kétegyháza között.

Kétegyháza felé reg. 6.10	Kétegyháza felől d. e. 12.—
Kétegyháza felé d. u. 12.01	Kétegyháza felől este 6.03

Arad—Mezőhegyes között.

Battonya felé reggel 8.14	Mezőhegyes felől reg. 5.49
Battonya felé d. u. 12.30	Battonya felől d. e. 11.09
Mezőhegyes felé este 5.32	Battonya felől d. u. 3.40

Arad—Borosjenő között.

Borosjenő felé d. e. 8.23	Borosjenő felől d. u. 1.58
Borosjenő felé d. u. 2.40	Borosjenő felől este 9.14

IDEGENEK ARADON.

— Junius 10. —

Fehér Kereszt szálloda. Fürst Ignác utazó Budapest. — Lienek Manó utazó Bécs. — Kohn Izidor utazó Budapest. — Weiner Armin utazó Budapest. — Bálint Jakab utazó Budapest. — Klarunucu József m. hivatalnok Dobrest. — Szandofsky János magánzó Budapest. — Kellner Henrik utazó Budapest. — Ungar Mór utazó Budapest. — Szamosy Elza színésznő Bpest. — Lauter Henrik utazó Bécs. — Friedner Róbert kereskedő Temesvár. — Ebenspanger Sándor utazó Budapest. — Spitzer Izidor utazó Budapest.

Központi szálloda. Kelen Armin hivatalnok Budapest. — Mika Herman utazó Budapest. — Dr. Bredicán Cius ügyvéd Lugos. — Brück Ignác utazó Szabadka. — Spitz Adolf kereskedő Szabadka. — Ujházi Hugó ügyvéd Szeged.

Nyári színház.

Szombaton, 1904. évi június hó 11 én.

SZAMOSI ELZA mint vendég:

A suhanc.

Operette 3 felvonásban. Bayard és Vanderburch vígjátéka után átdolgozta: Rossó Leo. Zenéjét szerző: Kontl J.

SZEMÉLYEK:

Meunierné	Pajor Ágnes.	Emil, fia	Németh J.
Eliz, unokája	Szamosi E.	Durand	Ligeti V.
Józi, unokája	Fői Frida.	Rendőrtiszt	Juhász S.
Bizott, gyám	Polgár S.	Morin báróné	Fekete A.
Morin	Arkossy V.	Groom	Schmiedt E.

Kezdete este 8 órakor.

Figyelem!

Megérkeztek színes

bőr-különlegességek

dus választékban minden színben. shevreaux, boksx és bagaria bőrökben.

Seelinger M. Andor

uri és női mintacsí-vezető 087

Arad, Szabauság-tér 4.

Városi és megyei telefon 115.

Magyar királyi államvasutak.

108710—1904. számhoz.

Hirdetmény.

A magyar királyi államvasutak kezelésében levő marosvásárhely—szászrégeni helyiérdekű vasút Szászrégen állomásától a tervezett Dáva állomásig mintegy 26 km. ho szban kiépítendő vasútvonalon létesítendő alább megnevezett munkákra és teljesítményekre nyilvános versenytárgyalást hirdetünk.

A munkák és teljesítmények a következők: Az összes föld- és sziklamunkák, a vízmentesítő és csuszások ellen biztosító munkák, az ültetvények, burkolatok, fonások, védművek és az utépitmények összes munkái; továbbá a hidak és az átvezetők alapozási és falazási, valamint vasbeton munkái, a műtárgyak vasszerkezetére helyező fa-alkotórészek, a 20 m. nyílásig terjedő pálya-műtárgyak és bármily nyílású egyéb műtárgyak faszervezetei; a felépitmény kavicsolása és lerakása, valamint a felépitményi anyagok és a vasbeton átvezetők vasalkatrészzeinek szállítása Szászrégen állomásról a felhasználási helyekre; az épületek a vízbevezetésre szükséges létesítmények; végre a pályabeosztás és elzárás előállítás.

Az ajánlatok alpjául szolgáló terveket és iratokat, továbbá a szerződéstervezetet, az ajánlati mintát és a pályázati feltételeket a magyar királyi államvasutak építési szakosztályában (VI., Teréz-körút 56. szám I. emelet), valamint az építő felügyelőség irodájában (Szászrégen) lehet a rendes hivatalos órákban megtekinteni.

Az építő felügyelőség a vonal mentén végzett talajkutatások eredményével a munka végrehajtására és az anyag elosztására vonatkozó adatokkal is szolgál.

Az ajánlatok benyújtásához megkivánt ajánlati mintát, a pályázati feltételeket, a szerződés tervezetét, a kitöltetlen árjegyzéket és költség-számítást az igazgatóság központi tervtárában (VI., Teréz-körút 56. szám földszint) lehet megvenni.

Ajánlatokat csak a felsorolt összes munkákra és teljesítményekre együttesen lehet tenni és az ajánlatokat legkésőbb 1904. évi július hó 9-ik napjának déli 12 óráig kell benyújtani a magyar királyi államvasutak igazgatóságának építési és pályafenntartási főosztályánál (VI., Teréz-körút 56. szám II. em.)

Az ajánlat benyújtását megelőzőleg, de legkésőbb 1904. évi július hó 8-ik napjának déli 12 órájáig 32.000 kor., szóval Harminczkettőezer korona bántpénzt kell letenni a m. kir. államvasutak központi főpénztárában (VI., Andrássy-ut 75. szám földszint).

Budapest, 1904. évi június hó 8.

Az igazgatóság.

(Utánnomás nem díjazatik.)

Magy. kir. államvasutak igazgatósága.

99594—1904. F. IV. sz.

Hirdetmény.

Ezennel közhírré tétetik, hogy a vasuti kocsikban és az állomási helyiségekben elhagyott tárgyak, u. m. bőröndök, táskák, kalapok, ruha- és fehérművek, botok, napernyők és esernyők stb. az alább felsorolt állomásokon árverés alkalmával azonnali készpénz fizetés mellett el fognak adatni:

Állomáson	1. évi június hó
Bpest nyugoti	24-én d. e. 9 óra
Miskolcz sz. p. u.	27-én d. u. 2 óra
Bpest ny. p. u.	28-án d. u. 2 óra

Budapest, 1904. évi június hó.

Az igazgatóság.

(Utánnomás nem díjazatik.)

11921—1904.

Hirdetmény.

A m. kir. honvédelemügyi miniszteriumnak rendelete nyomán, ezennel közhírré tesszük, hogy a cs. és kir. hadapródiskolákban az az 1904—1905. tanév kezdetén több üresedésben levő hely fog betölteni.

Miről az érdekelteket azzal értesítjük, hogy a részletes feltételek a katonaugyosztályban betekintheők.

Arad, 1904. évi június hó 4 én.

A városi tanács.

= Biztos existenzia =

Ügyes és gyakorlattal bíró jobb módu

kereskedők,

kik vállalkoznak különböző comsum cikkek privát embereknek való eladására, tisztességes megélhetést biztosíthatnak, ha egy igen előkelő hamburgi céggel lépnek összeköttetésbe.

Ajánlatokat az „Aradi Közlöny” kiadóhivatalába kérünk R. S. 12. jellel.

Referenciák ugyancsak ott szerezhetők be.

Ajánlatokat kérünk németül, hogy azokra kimerítően válaszolhassunk.

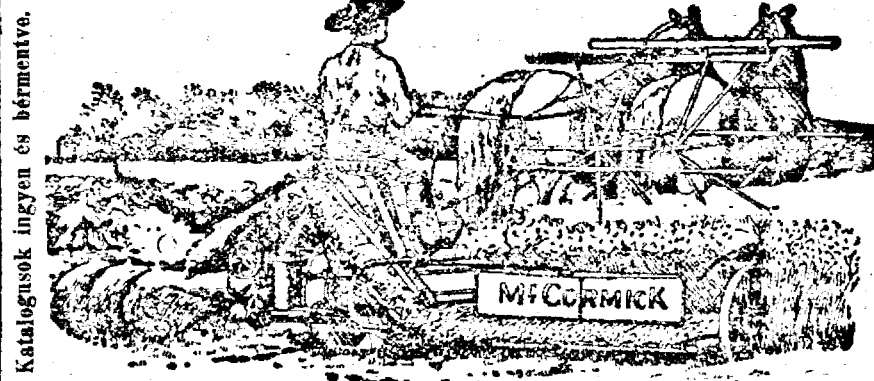
1557

Mc. Cormick Harvesting Machine Company

(Chicago-i aratógépgyár.)

KNECHT J. E. igazgató.

Budapest, V., Váci-ut 30.

Gyártmányok: Kévekötgép, „Daisy” marokrakó aratógép, fűkaszáló-gép, szénagyűjtő gereblye és „Manila” kévekötfonalgyártmányai.

Évi gyártmány 362.000 gép. 3460

Képviselő: Kovács Soma és Társa Arad, Neuman-palota.

Legkitünőbb bőrszépítő és finomító hygienikus készítmény kitünő hatásu szer a bőr szépsége és finomsága előmozdítására a KOSSUTH-féle

orgona virág créme.

1 tégely ára 1 korona.

Kossuth-féle orgona virág hölgypor 3 színben, 1 doboz ára 1 korona.
Kossuth-féle orgona virág szappan 1 dbb ára 70 fillér.

Kapható:

UDVARDI KOSSUTH PÁL

gyógyszertárában Arad, Boros Béni-tér 15. 1049

(Utánnomás nem díjazatik.)

287—1904. g. sz.

Árlejtési hirdetmény.

Arad sz. kir. város gazdasági széke a Kossuth utcái és a Szt.-Péter-téri községi elemi fiu iskolák részére szükséges 142 drb. 8 ülésű iskolai fapad szállítása iránt folyó évi június hó 13-án d. e. 10 órakor árlejtést tart.

Kikiáltási-ár: darabonként festéssel együtt 14 korona.

Bántpénzül leteendő a kikiáltási ár 10%-a készpénzben, vagy elfogadható értékpapirokban.

Az árlejtésen részt lehet venni szóbeli és írásbeli ajánlatokkal.

Az írásbeli ajánlatok lezártan a szóbeli árlejtés megkezdése előtt nyújtandók be, s csak akkor vétetnek figyelembe, ha azokhoz a bántpénz mellékelve van, s ha az ajánlatot tevő kijelenti, hogy az árlejtési feltételeket ismeri és elfogadja.

Az árlejtési feltételek a gazdasági tanácsnok urnál az árlejtést megelőzőleg is megtekintheők.

Arad sz. kir. város gazdasági székének 1904. évi június hó 6-án tartott üléséből.

Kiadta:

Dr. Angel, s.k
aljegyző.

Magyar királyi államvasutak.

79754—1904. sz.

Pályázati hirdetmény.

A magyar királyi államvasutak igazgatósága az 1904. évi szeptember hó 1-től 1905. évi augusztus hó végéig terjedő időre szükséges 10.000 métermázsa repceolaj szállítása iránt ezennel nyilvános pályázatot hirdet.

A kiírt mennyiség csak megközelítő szükségletet képezvén, az igazgatóság fentartja magának a jogot, hogy ezen mennyiségnél egy negyedrés erejéig többet vagy kevesebbet megrendelhesen.

Az ívenként egy koronás okmánybélyeggel ellátott ajánlatok lepecsételve legkésőbb 1904. évi június hó 28-án déli 12 óráig a magyar királyi államvasutak anyag- és leltárbeszerzési szakosztályánál benyújtandók vagy postán oda beküldendők.

Bántpénz gyanánt az ajánlott olaj értéke 5%-a legkésőbb 1904. évi június hó 27-én déli 12 óráig a magyar királyi államvasutak budapesti főpénztárában leteendő.

Szállításra nézve mérvadók és kötelezők a 122291—96. számú általános szállítási és a fenti anyagok szállítására vonatkozó 111830—901. számú különleges feltételek.

A pályázatra, valamint a szállításra vonatkozó egyéb részletes módokat az ajánlati felhívásban foglaltatnak, mely az igazgatóság anyag- és leltárbeszerzési szakosztályában, valamint az üzletvezetőségeknél és a hazai ipar és kereskedelmi kamaráknál betekintheők.

Az ajánlati felhívás az ajánlatot tenni szándékosoknak a fent nevezett anyag- és leltárbeszerzési szakosztály által ingyen adatik ki, vagy kívánatra postán megküldetik.

Budapest, 1904. évi május hó.

Az igazgatóság.

(Utánnomás nem díjazatik.)

A kinek

ismeretség híjaz

házasársra,
nevelőre,
üzletvezetőre,
könyvelőre,
segédre,
ispánra,
gazdatisztra,
kulcsárra,
vinczellérre,
kertészre,

kulcsárnőre,
gazdasszonyra,
szakácsnőre,
szobaleányra,
házi- vagy
irodaszolgára,
pénzbeszedőre,
házmesterre,
stb.-re
van szüksége

Aki

eladni kíván

butort,
zongorát,
bort,
gyümölcsöt,
gabonát,

üzletet,
műhelyt,
lakást stb.;
vagy

Aki

bérbeadni kíván

birtokot,
házat
vadászterü-
letet,

halászatot,
telket,
kocsit,
lovat,

Aki

mindezeket vétel vagy bérbevétel cél-
jából keresi;

Aki

valamely állást betölteni kíván: legbizto-
sabbban értezt, ha az

„ARADI KOZLONY“

Kis hirdetési

rovatát használja.

Intelligens középkorú nő,

magános urhoz gazdasszonynak
ajánkozik. Cím a kiadóba. 1575

Komoly ösmeretséget

óhajtók kötni egy igen csinos, szép
barna leánnyal 18—22 éves, hozó-
mányra nem reflektálok, arcképpel
ellátott leveleket Poste restante
kérek. Fecske 50. 1577

Vadgalamb 32.

találkozásunk óta nem kaptam
levelet, miért nem ír, előnyben ré-
szesíteném választ kérek Fecske
50 Poste restante. 1577

Nagymennyiségű Maculatura

eladó az Aradi nyomda Részv.
Társaságnál.

Ház eladás!

A Trombita-utca 15. számú ház,
több lakással, bolthelyiséggel azon-
nal eladó Bővebbet Werner Sán-
dornál, Pécskai ut 1. sz. 1581

Országszerte ismert

vizsgalapjainkból

100 db 1 korona a pénz előre való be-
küldésével bérmentve 1 k. 30 f., mint ke-
resztökötés tokban küldve, a gyűrődés
ellen védve. 100—750 drbig a bérmentési-
tásra 72 fillér küldendő. Utánvétellel a
szállítási költség sokkal több.

Ingusz I. és Fia
kiadóhivatala Arad.

Elefántcsont
Név-
jegyek
kaphatók
Aradi Nyomda
Rtársaságnál,

230—1904. V. 251/2. szám.

Arverési hirdetmény.

Alulírott kiküldött végrehajtó
az 1881. évi LX. t.-cikk 102. §-a
értelmében ezennel közhírré teszi,
hogy az aradi kir. járásbíróóság
1903. Sp. II. 1397/3. számú vég-
zése által özv. Schwab Antalné
végrehajtató javára, Mihályos Ká-
roly és neje ellen 135 korona 52
fillér tőke és járulékal erejéig el-
rendelt kielégítési végrehajtás al-
kalmával bíróság lefoglalt és 724
koronára becsült butorokból álló
ingóságok nyilvános árverés útján
eladatnak, a még fizetetlen összeg
kielégítésére.

Mely árverésnek a helyszínén,
vagyis Aradon, Csernovits Péter-
utca 25. sz. a leendő eszközlésére
1904. évi június hó 15-ik napjának
délután 9 órája határidőül kitűzetik
és ahhoz a venni szándékozók ezen-
nel oly megjegyzéssel hivatnak
meg, hogy az érintett ingóságok
ezen árverésen az 1881. évi LX.
t.-cz. 107. §-a értelmében a leg-
többet ígérőnek becsáron alul is
eladni fognak.

Az elárverezendő ingóságok
vételára az 1881. évi LX. t.-cikk
108. §-ában megállapított feltéte-
lek szerint lesz kifizetendő.

Kelt Aradon, 1904. évi május
hó 31. napján.

Török Dónes,
bir. végrehajtó.

1584

500—1000

koronát kereshet

minden risikó nélkül, minden
különös előképzettség nélkül
havonkint teljesen költség-men-
tesen.

Tessék ajánlatot küldeni
Konstant. Eisele névre **Stutt-
gart Ludwig-strasse 56.** „E.
87“ jelige alatt. 1540

Káv szolid, kiváló 5 kg. bérmentve, elv-
molva, utánvét mellett.

Mexiko exquís.	Kilo	Fr. 1.77
Peri Kuba n. nemes ...	„	„ 1.70
Java 7 kékés ...	„	„ 1.50
Salvador igen finom ...	„	„ 1.30
Campinas legfinomabb ...	„	„ 1.25

Arjegyzék ingyen. Küldi a
COLONIAL BEHÓZATALI TÁRSASÁG
Fiume 133/48. 8344

**Két szobás lakást
keresek**

irodának

a Boros Béni-, Szabadság- avagy
Andrássy-tér közelében. Lehető-
leg földszinti és teljesen külön-
bejáratu (kapu alól) legyen.

Ajánlatok „Iroda“ jeligével
a kiadóhivatal közvetít.

Arad szab. kir. város polgármesterétől.

107—1904. pm.

Hirdetmény.

Közhírré tétetik, hogy az Arad
szab. kir. városi összeíró bizottság
az esküdt képesek alapajstromát
1905. évre elkészítette, s hogy az
alapajstrom a bizottság hivatalos
helyiségében a városháza tanács-
termében f. évi június hó 1-től
kezdve 15 nap alatt bárki által
megtekinthető és hogy az ellen
alkalmas egyének kihagyása akár
nem alkalmasnak bejegyzése miatt
ezen 15 nap alatt, tehát június hó
15-ig bezárólag a hivatalos órák-
ban d. e. 9—12-ig, d. u. 3—6-ig
bárki felszólalhat, valamint ezen
felszólalásra, melyek szintén köz-
szemlére fognak kitétni, június
16-tól június 23-ig bezárólag bárki
észrevételeket tehet. A felszólam-
lások és észrevételek az összeíró
bizottság elnökének írásban nyuj-
tandók be, vagy szóval előterjeszt-
hetők.

Arad szab. kir. város összeíró
bizottságától.

Kelt Aradon, 1904. évi május
hó 31-én.

Institóris,
kir. tanácsos, polgármester
az összeíró-bizottság elnöke.

CZERNÓCZKI MIHÁLY

uri és női cipőész
Aradon, Kossuth-utca 86. sz. Flók-üzlet: Boros
Béni-tér 2. sz. (Kneffel-házban).

Ajánlja a n. é. közönség figyelmébe
saját készítményü
uri-, női- és gyermek-czipő raktárát
rendkívüli olcsó árak mellett. — Legjobb
gyártmányu czipő lakkok, cremek és fű-
zők minden színben raktáron. 1225

**Kerékpár és varrógép
raktár.**

Kalmár *
*** József**

villanyműszerész
ARAD, Salacz-utca 2. sz.
(Központi szállodával szemben.)

**Varrógépek,
kerékpárok**
kedvező részletfizetések

mellett kaphatók.
Készít telefon- és villanycsengő
berendezéseket. 1336
Nagy szakszerű javító-műhely.

**Ékszer tárgyakat,
órákat,**

**tört arany- és ezüst-neműt,
zálogcédulákat**

a legmagasabb árban vesz vagy más
új tárgyakra átcsereél

DEUTSCH IZIDOR

órák és ékszerész
ARAD, TEMPLON-UTCZA
Minorita-palota. 1078

Legelőcsőbb bevásárlási forrás
ékszerekben és órákban.

Egy tanuló felvétetik.
Telefon 438.

Köhögést csillapít

a hirneves és kellemes ízű
Kaiser-féle

mell-bonbon.

2740 közjegyzőileg hi-
telesített bizonyít-
vány igazolja a biztos ered-
ményt **köhögés, rekedtség**
vagy **katarus és elnyálkás-
sodás** ellen. Minden egyéb
szert kérünk visszautasítani.

Csomagja 20 és 40 fillér.

Kapható: Guterl Földes Kelemen és Khudy
József a Szűz Máriához, Berger Gyula a
Szent Erzsébethez címzett és Hajós
Árpád gyógyszerárában Aradon. 247

ALAPITTATOTT 1890.

Augenstein K. Alajos

házasságközvetítő intézete

Budapest, VII., Wesselényi-utca 54. szám.

Közvetít házasságokat biztos sikerrel 6 hét alatt.
Eddig több ezer házasság sikerült. — Válaszbélyeg.

ALAPITTATOTT 1890.